

Analyse av forskningssystemets utvikling 2009-2023 - med vekt på instituttsektoren -

Oppsummering av vesentlige utviklingstrekk og konsekvenser

Samfunnets behov for forskning og forskningsbasert kunnskap har aldri vært tydeligere enn nå. Konkrete politiske målsetninger knyttet til bl.a. klima, naturmangfold, omstilling av næringslivet, bærekraft, politisk stabilitet og demokrati forutsetter bruk av resultater fra ny forskning både på kort og lang sikt. Behovet er klart uttrykt i flere forskningsmeldinger.

FFA stiller spørsmål ved om utviklingen beskrevet i det følgende er den beste for å møte de omstillingsutfordringer vi står overfor, eller om det bør prioriteres annerledes for å utvikle FoU-systemet i en annen retning. Med dette notatet ønsker vi å belyse utviklingstrekene til nå og hvilke konsekvenser de kan gi.

Samarbeidsforskning i oppdrags- og bidragsforskningen gjør at instituttene har en unik innsikt i virksomheter i privat og offentlig sektor. FFA mener at denne kompetansen kan brukes bedre for å bidra til fellesskapet mål.

FoU-systemet i Norge har endret karakter i perioden 2009-2019. Instituttsektoren har hatt en svak vekst, mens det har vært en kraftig vekst i FoU i Universitets- og høyskolesektoren (UH), vesentlig større en veksten i antall studenter. Vi ser også en kraftig vekst i næringslivets FoU. Samlet medfører dette at Norge har fått et FoU-system hvor de institusjonene som har etterspørselsdrevet FoU som sitt hovedansvar, taper terreng i forhold til langsiktig og grunnleggende forskning på den ene siden og utviklingsaktivitet på den andre siden. Flere av endringene har ikke vært beskrevet i langtidsplanene for forskning og høyere utdanning og synes ikke å være uttalt intenderte, til tross for betydelig samlet økning i offentlige investeringer i FoU.

Veksten i UH-sektoren har vært mye større enn veksten i Forskningsrådets bevilgninger. Det har medført økt antall søknader fra UH og økende konkurranse om Forskningsrådets bevilgninger til UH- og instituttsektoren. Dette gjør det vanskeligere for forskere i begge sektorer å få finansiering til sin forskning. UH-sektoren har fått den dominerende andelen av veksten i Forskningsrådets bevilgninger, omtrent det dobbelte av hva veksten i sektoren skulle tilsi. Likevel utgjør Forskningsrådets bevilgninger nå en mindre andel av finansieringen til UH-sektoren.

Instituttsektoren rammes sterkest av den økende konkurransen fordi de konkurranseutsatte midlene i Forskningsrådet utgjør en større andel av denne sektorens inntekter. Med i gjennomsnitt 12% grunnbevilgning inklusiv Retur-EU til forskningsinstitutter og 69% grunnbevilgning i gjennomsnitt til UH-institusjoner, er instituttene vesentlig mer avhengig av å vinne konkurranseutsatte forskningsmidler.

Næringsrettet FoU har også hatt en betydelig vekst. Den offentlige støtten til FoUoI i næringslivet i perioden 2009-2019 har økt nær dobbelt så mye som økningen i næringslivets samlede FoU-virksomhet. Den dominerende andelen av FoU i næringslivet mottar nå offentlige tilskudd. Samtidig som den statlige støtten til næringslivets forskning er økt, er kravene til samarbeid med universiteter og/eller forskningsinstitutter i prosjekter med offentlige tilskudd fjernet eller svekket. Dette har skjedd både ved å endre fordelingen mellom de ulike tilskuddsaktørene og ved å endre krav for å motta bevilgninger fra tilskuddsaktørene. Forskningsrådets finansiering av næringslivets FoU har ikke økt. Dette antas å være en viktig årsak til en tilsynelatende manglende vekst i samarbeid mellom næringsliv og institutt- og UH-sektor. Men også utviklingen i næringslivets innkjøp fra FoU-miljø i SkatteFUNN- og IPN-prosjekter trekker i samme retning.

FoU i næringslivet domineres av utviklingsarbeid, mens forskningsandelen er minkende. Prosjektene som mottar offentlige tilskudd utføres i økende grad internt i mottakerbedriften. Næringslivets innkjøp av FoU avtar. Næringslivets kjøp av FoU fra forskningsinstitutter, universiteter og høyskoler i Norge og utlandet er også avtakende, ikke bare som andel av FoU, men også i faste kroner.

På tross av kraftig vekst i offentlige tilskudd til næringslivets FoU, viser SSB i Indikatorrapporten 2023 at man ikke har oppnådd den ønskede omstillingen av næringslivet fra næringer med lav FoU-intensitet til næringer med høyere FoU-intensitet.

Gjennom 20 år har SkatteFUNN medfinansiert FoU-prosjekter i næringslivet. I dag utgjør disse prosjektene samlet ca. halvparten av næringslivets FoU. Så langt FFA kjenner til, er dette den eneste rettighetsbaserte ordningen for offentlige tilskudd til FoU. Her tildeles prosjektene uten føringer på tema, begrenset forskningsfaglig vurdering¹ og uten konkurranse. Veksten i SkatteFUNN-prosjektene tilsvarer, for bedrifter med flere enn 9 ansatte, hele veksten i næringslivets egenutførte FoU i perioden 2009-2019. FFA mener dette gir grunn til å stille spørsmål ved ordningens utløsende effekt på næringslivets investering i FoU. Samtidig faller andelen innkjøpt FoU i SkatteFUNN-prosjekter kraftig.

Når en økende andel av offentlig finansiert forskning utføres internt i mottakerforetakene, så risikerer man at resultatene av prosjektene i større grad låses inne i enkeltbedrifter og blir ikke spredd og gjenbrukt. Offentlige tilskudd bør i denne sammenheng benyttes til å utløse prosjekter som gir betydelig samfunnsøkonomisk avkastning, prosjekter som ikke ville blitt iverksatt uten støtte fordi bedriften vurderer at prosjektene ikke gir tilstrekkelig bedriftsøkonomisk avkastning. Kunnskapsspredning kan være en viktig årsak til at den samfunnsøkonomiske avkastningen kan bli større enn den bedriftsøkonomiske avkastningen. Andre eksternaliteter kan gjøre det samme, men disse kan være vanskeligere å identifisere og ikke minst vanskeligere å sikre gjennom krav til tilskuddsmottaker. Krav til samarbeid i offentlig finansierte FoU-prosjekter i næringslivet vil normalt øke kunnskapsspredningen og derved avkastningen. Det kan virke som andelen samarbeid er avtagende i næringslivets FoU-prosjekter som mottar offentlig tilskudd.

Vi er i en tid med sterkt behov for kunnskapsbasert omstilling i både privat og offentlig sektor og med betydelig økning i offentlige tilskudd til FoU i næringslivet. FFA opplever det da som et paradoks at næringslivet øker utviklingsandelen i sin FoU-aktivitet og samarbeider mindre med FoU-miljøene. Samtidig ser vi en mye kraftigere vekst i statens investering i UH-sektor enn i utfordringsdrevet forskning som utføres hos instituttsektoren.

FFA mener at denne utviklingen bør endres. Man må kreve, eller stimulere sterkere til, samarbeid mellom næringsliv og forskningsinstitusjoner i alle offentlige finansierte FoU-prosjekter i norsk næringsliv. En større andel av tilskudd til næringslivets FoU bør kanaliseres gjennom Forskningsrådet. FFA mener dette vil øke utnyttelsen av offentlig finansiert forskning i norske universiteter og institutter, det vil øke kunnskapsspredning gjennom gjenbruk av FoU-resultater, det vil øke den samfunnsøkonomiske avkastningen av offentlige tilskudd til næringslivets FoU, det vil dreie støtten mot kunnskapsbaserte næringer, det vil øke forskningsinnholdet i prosjektene, det vil øke forskningsinstitusjonenes engasjement og kunnskap om næringslivets behov og det vil øke næringsrelevansen i norsk høyere utdanning.

¹ Ingen ekspert- eller fagfelleevaluering

Innhold

Oppsummering av vesentlige utviklingstrekk og konsekvenser	2
Innledning.....	5
FoU-sektorenes ulike roller og rammebetingelser.....	6
Utviklingstrekk for FoU i de tre sektorene	6
Endring i størrelsesforhold mellom sektorene.....	7
Endring i finansiering fra Forskningsrådet.....	9
Forholdet UH-sektor og instituttsektor.....	11
Instituttsektorens inntekter fra næringslivet	12
Begrunnelse for og målsetningen med offentlige tilskudd til næringslivets FoU	12
Offentlige tilskudd til næringslivets FoUoI og deres betydning for instituttene driftsinntekter.....	13
Utvikling i balansen mellom de største tilskuddsaktørene og kjennetegn ved dem	14
Utvikling i innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN).....	15
Utvikling i SkatteFUNN	17
Instituttene FoU-profil	19
Instituttene inntekter fra offentlig sektor	20
Instituttene inntekter fra Forskningsrådet	20
Grunnbevilgningene	21
Forskerprosjekter	23
Kompetanse og samarbeidsprosjekter, KSP.....	23
SFF, FME og SFI.....	24
Infrastrukturbevilgninger	26
«Nøkkeltallsinstituttene»	27
Driftsinntekter	27
Driftsinntekter pr. arena	28
Teknisk-industrielle institutter	29
Samfunnsvitenskapelige institutter.....	29
Primærnæringsinstituttene	31
Miljøinstituttene.....	31
Kilder.....	32
Vedlegg.....	32

Innledning

Dette notatet dokumenterer og analyserer endringer i FoU-systemet ved vekt på konsekvenser for instituttsektorens samfunnsoppdrag. Det er forsøkt å gi en mest mulig objektiv dokumentasjon og analyse. Der FFA også har forslag til endringer i virkemidlene, fremgår det tydelig at dette er FFAs meninger.

Regjeringen gjør en gjennomgang av forskningssystemet. I den forbindelse er det nødvendig å dokumentere de betydeligere endringene som har skjedd i forskningssystemet de siste 10 årene. Dette notatet beskriver endringer i rammebetingelsene for, og utviklingen av, forskningsinstituttene siden 2009. Regjeringens instituttstrategi² understreker nødvendigheten av å se alle sektorene i en sammenheng fordi de både påvirker og utfyller hverandre. Notatet ser derfor på utviklingen i alle de tre forskningsutførende sektorene UH-sektor, instituttsektor og næringsliv, der dette er relevant for å forstå utviklingen i instituttsektoren. Der våre analyser umiddelbart har konsekvenser for andre sektorer blir dette nevnt, f.eks. hvorfor det gradvis er vanskeligere for forskere både i UH- og instituttsektoren å få ekstern finansiering.

Dette notatet legger vekt på å dokumentere utviklingen basert på offentlig tilgjengelig statistikk og å beskrive mulige årsaker til, og konsekvenser av, denne utviklingen. Vi ser disse i sammenheng med hva som har vært beskrevet i offentlige dokumenter fra regjeringen, Forskningsrådet og ulike evalueringer.

Forskningsrådet har dokumentert en rekke utviklingstrekk ved instituttsektoren i sitt notat fra høsten 2023.³ Vi kommenterer noen av disse, samt peker på mulige årsaker og konsekvenser. Vi har valgt å gjenta noen av hovedresultatene fra notatet til Forskningsrådet og supplerer også med data funnet fra andre kilder og for andre sektorer.

Vi mener det er riktig å legge mest vekt på utviklingen i perioden 2009-2019 fordi ekstraordinære tiltak under pandemien påvirker tallene 2020-2023 betydelig. Flere av tiltakene under pandemien var treårige, noe som gjør at de vil kunne påvirke tallene også for 2024. Det vil dermed gå ytterligere noen år før vi får statistikk for et normalår etter pandemien. Vi tar imidlertid med flest mulig oppdaterte tall og dels kommentere disse.

I notatet har vi i all hovedsak brukt faste 2015-kroner, slik at «vekst» betyr realvekst. Vi har benyttet SSBs prisindeks for FoU-statistikken for indeksregulering.⁴ Denne avviker noe fra KPI. I de tilfeller vi ser på utvikling av beløp i løpende kroner, vil dette være eksplisitt uttrykt. Vi kommenterer både hele instituttsektoren og «nøkkeltallsinstituttene» (institutter med grunnbevilgning fra Forskningsrådet), slik de er definert i Forskningsrådets notat. Sistnevnte er antagelig de instituttene som størst grad er påvirket av utviklingen i de UH-sektor og næringsliv. Tallene og dokumenter vi bruker, oppgis med referanser og er åpent tilgjengelig på internett.

FFA stiller spørsmål ved om utviklingen i det norske forskningssystemet, som er beskrevet i dette notatet, har vært en ønsket utvikling. På noen områder har vi forslag til endringer i forskningspolitikken. I slike tilfeller står dette tydelig som FFAs mening og er mulig å skille fra den forsøksvis objektive analysen.

² [Regjeringens instituttstrategi](#)

³ Kunnskapsgrunnlag om utviklingstrekk i instituttsektoren, Forskningsrådet, notat, høsten 2023

⁴ Beregnes fra SSB tabell 11010 som oppgis både i løpende og 2015 kroner.

FoU-sektorenes ulike roller og rammebetingelser

UH-sektor og instituttsektor spiller i all hovedsak forskjellige roller i det norske forskningssystemet. I terminologi for teknologiske fag vil man si at instituttene i hovedsak arbeider på et høyere TRL-nivå, men det er selvfølgelig en viss variasjon og overlapp på enkelte områder mellom institusjoner i begge sektorer. Den viktigste konkurranseflaten mellom sektorene er konkurransen om bevilgninger fra Forskningsrådet.

Som forskere fokuserer begge sektorer på ny kunnskap og viktige faglige gjennombrudd, men med i hovedsak ulike roller, ulik finansiering og ulikt formål. Beskrivelsen av denne forskjellen vil være ulik avhengig av om man er i UH-sektor eller i instituttsektor. Instituttsektoren ser den grunnleggende forskjellen i konsekvensene av å ha 12% grunnbevilgning i snitt istedenfor nær 70% i UH-sektoren. Det gjør blant annet at instituttene alltid vil være på tilbudssiden overfor alle som vil ta i bruk ny kunnskap. Dette perspektivet vil ikke være like sentralt sett fra UH-sektoren. Kunnskapsnivået om den andre sektoren er også veldig asymmetrisk. I nøkkeltallsinstituttene har 70% av forskerne doktorgrad og dermed stort sett erfaring fra og innsikt i UH-sektoren. Tilsvarende er det en svært liten andel av forskere i UH-sektoren som har egen erfaring fra instituttsektoren.

I UH-sektoren er den dominerende delen av FoU-virksomheten finansiert gjennom grunnbevilgning, nær 70%⁵ i snitt for sektoren som helhet. Forskingen i denne sektoren er preget av stor faglig frihet for individer og grupper. Langsiktig forskning, både anvendt og nysgjerrighetsdrevet, er hovedfokus med økende vekt på det første den senere tid. Resultatene av forskningen formidles i stor grad gjennom vitenskapelig publisering. Forskingen er i begrenset grad etterspørselsdrevet. Dette er nødvendig og riktig, både for å sikre kvalitet i utdanning, ikke minst forskerutdanning, og for å bidra til å flytte forskningsfronten videre. Det har vært en betydelig vekst i FoU i UH-sektoren i perioden og mest ved de nye universitetene som er mer profesjons- og anvendt orientert. Dette mener FFA er viktig og riktig.

Nøkkeltallsinstituttene mottar 10%-16% av FoU-inntektene i form av ordinær, statlig grunnbevilgning. Forskingen i sektoren er i stor grad utført i samarbeid med offentlig og privat sektor, og ofte rettet mot konkrete utfordringer. Omtrent halvparten av inntektene til nøkkeltallsinstituttene er oppdragsforskning. Å tilby oppdragsforskning til privat og offentlig sektor er viktig del av instituttene samfunnsansvar og i flere rapporter vurdert til å være viktig for utviklingen og omstillingen av privat og offentlig sektor.⁶ Oppdragsforskning gir en større nærhet til brukerne og deres praktiske utfordringer enn forskning finansiert av offentlige tilskudd der tilskuddsaktør ikke selv er "problemeier". Instituttene deltar i det internasjonale forskningsfellesskapet og dokumenterer sitt faglige nivå gjennom vitenskapelig publisering.

I næringslivet domineres FoU-aktiviteten i Norge som i mange andre land av utviklingsarbeid, 83% i 2021. FoU i næringslivet har vokst fra 43% til 46% av den totale FoU i Norge i perioden 2009-2019.⁷

Utviklingstrekk for FoU i de tre sektorene

FoU i UH-sektoren og næringslivet har vokst vesentlig mer enn bevilgningen fra Forskningsrådet, som igjen har vokst mer enn instituttsektoren. Dette har medført både en betydelig endring av FoU-

⁵ SSB tabell 13512

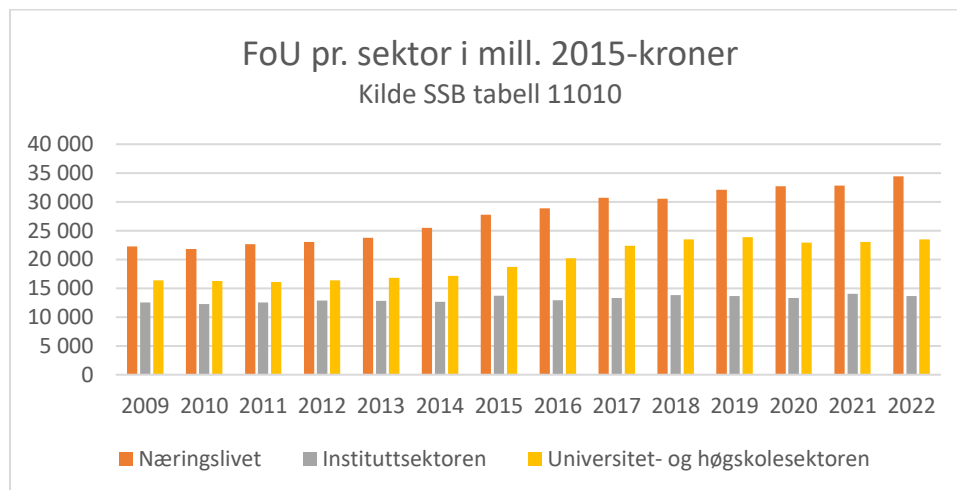
⁶ [Forskningsrådets synteserapport for instituttsektoren](#). 2018 s67

⁷ SSB tabell 13869

systemet og en hardere konkurranse om bevilgninger fra Forskningsrådet. Instituttsektoren var den største FoU-sektoren frem til 1983, større enn UH-sektoren frem til 1997⁸. I perioden 2009-2019 ble instituttsektoren videre redusert relativt sett, fra 76% til 57% av UH-sektoren. Nøkkeltallsinstituttene har i hele periode 2009-2019 stabilt utgjort 60% av instituttsektoren. De deler at instituttsektoren som ikke inngår i nøkkeltallsinstituttene, er i stor grad store statlige forskningsinstitutter som Folkehelseinstituttet, Forsvarets forskningsinstitutt og Havforskningsinstituttet som mottar store offentlige bevilgninger fra sitt sektordepartement, uten konkurranse. Deres situasjon er forskjellig fra nøkkeltallsinstituttene selv om de også søker midler fra bl.a. Forskningsrådet.

Endring i størrelsesforhold mellom sektorene

UH-sektoren har hatt en FoU-vekst på 45% i perioden (2009-2019), næringslivet 44% og instituttsektoren 9%, se figur 1. Nøkkeltallsinstituttene har hatt en vekst på 8%, dvs. litt lavere enn resten av instituttsektoren.⁹ Veksten har vært betydelig i hele UH-sektoren, men størst i de nye universitetene. Den største veksten har funnet sted i perioden fra 2014. Forskningsrådets tilskudd har samtidig vokst med 28%, dvs. vesentlig mindre enn veksten i FoU i Norge.

Figur 1: Utvikling i FoU pr. sektor i faste kroner. Her er hele instituttsektoren inkludert.

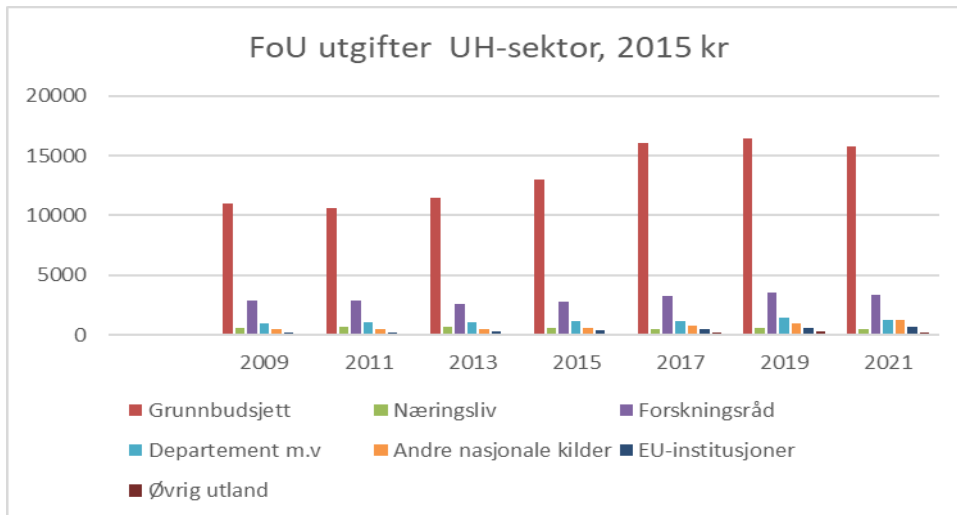
UH-sektoren har en vekst i grunnbevilgning på 44%¹⁰ i perioden 2009-2019, som er markert større enn veksten i studenter, figur 3, og vesentlig større enn veksten i Forskningsrådets budsjett, figur 2. Nøkkeltallsinstituttene har en 2% vekst i den ordinære grunnbevilgning i samme periode.¹¹

⁸ Frank Foyn, [FoU i norsk næringsliv 1970-2014](#)

⁹ SSB tabell 11010, totale FoU-utgifter pr sektor i 2015-kroner. Instituttene: SSB tabell 13517

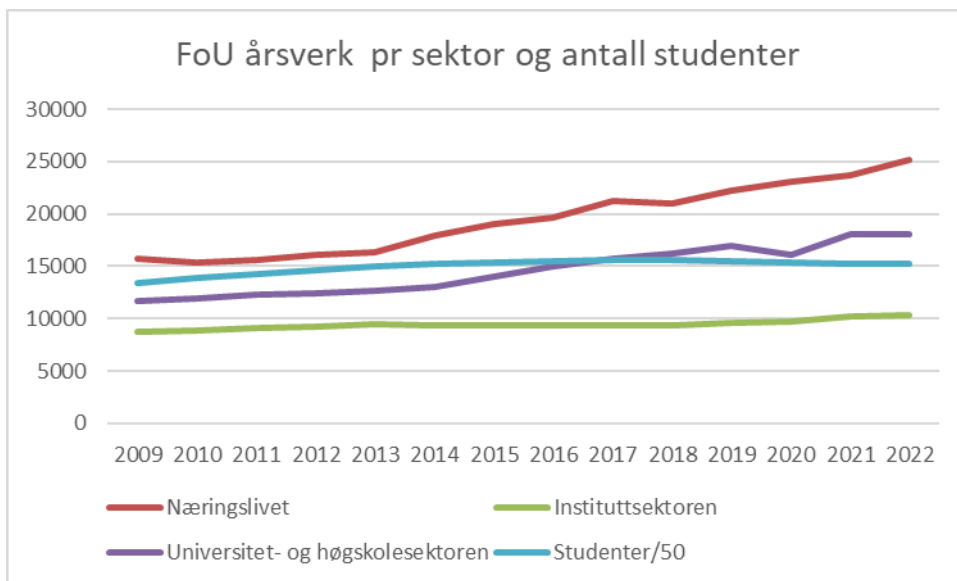
¹⁰ SSB tabell 13512, finansiering av FoU-utgifter i UH-sektor

¹¹ Forskningsrådets årsrapporter for instituttsektoren

Figur 2. Kilde SSB. Tabell 13512

I UH-sektoren finner vi størst vekst i grunnbevilgningene, dvs. de årlige bevilgningene over statsbudsjettet. Grunnbevilgningens andel av den totale finansieringen har økt fra 66,8% til 68,8% fra 2009 til 2019 og er svært høy i internasjonal sammenheng. UH har hatt en reduksjon i andel ekstern finansiering i samme periode. Inntekter fra næringslivet har gått fra 3,8% til 2,3% og Forskningsrådet fra 17,6% til 14,8%. Fra EU har andelen økt fra 1,5% til 2,6%.¹²

Figur 3. FoU årsverk pr sektor (hele instituttsektoren) og antall studenter alder 19-29 år Kilde SSB tabell 13511 og 09218. Antall studenter er dividert med 50 for at alle tallene skal være i samme størrelsesorden.

Figur 3 viser vekst i årsverk i de ulike sektorene. I perioden 2009-2019 har det vært en vekst i FoU-årsverk på 41,5% i næringslivet, 9,4% i hele instituttsektoren og 45,5% i UH-sektoren. Om vi legger til

¹² SSB tabell 13512

grunn at veksten ved UiO, UiB og UiT er representative for utviklingen i BOTT+-gruppen (UiO, UiB, UiT, NTNU, NMBU), så viser denne gruppen en svakere vekst enn de øvrige universitetene, ca. 22,3%.¹³ Antall studenter i alder 19-29 år er økt med 13,4% i perioden. Dette er kanskje den største endringen i FoU-systemet i perioden og den er ikke omtalt i langtidsplanen. Det er dermed ikke en uttalt intendert utvikling, men et resultat av prioriteringer i årlige budsjetter. Kyrre Lekves bok¹⁴ gir en interessant beskrivelse av utviklingen.

FFA mener at forskjellen i vekst i de ulike sektorene både har endret forskningsprofilen i det norske FoU-systemet og medført en større konkurranse om Forskningsrådets midler for begge sektorer.

Endring i finansiering fra Forskningsrådet

Forskningsrådet tildelinger er økt med 28% i perioden 2009-2019. UH-sektorens andel av Forskningsrådets tildelinger har økt fra 36% til 43% fra 2009-2019, mens instituttene andel (hele instituttsektoren) har blitt redusert fra 36% til 28%, se figur 4 og 5. Dermed har den dominerende delen av veksten i Forskningsrådets bevilgninger gått til en voksende UH-sektor.

Instituttene har i perioden 2009-2019 holdt en jevn tilslagsprosent på sine søknader til Forskningsrådet, se figur 6. Den har hele tiden vært høyere enn UH-sektorens tilslagsprosent, som viser en avtagende utvikling. Når UH-sektoren får en økende andel av Forskningsrådets midler og avslagsprosenten er økende, skyldes dette en betydelig økning i antall søknader fra UH-sektoren.

Det er naturlig at UH-sektoren får en større andel av midlene fra Forskningsrådet når denne sektoren utgjør en voksende del av FoU-institusjonene. Halvparten av økningen i Forskningsrådsmidler til UH-sektoren kan tilskrives sterkere vekst i UH-sektoren når vi antar at antall søknader stiger proporsjonalt med antall forskerårsverk og bevilgningsraten justeres proporsjonalt i begge sektorer tilpasset rammene. I beregningen er det nødvendig å skille mellom BOTT+ universitetene og resten av UH-sektoren fordi BOTT+ universitetene mottar den dominerende andelen av midlene fra Forskningsrådet til UH-sektoren og disse universitetene har hatt en vesentlig mindre vekst i årsverk enn resten av UH-sektoren.

Det er vanskelig å kvantifisere hva som er årsaken til den andre halvparten av UH-sektorens vekst i bevilgninger fra Forskningsrådet. Viktigste grunnen er større vekst i søknadstyper som er mest aktuelle for UH-sektoren, spesielt FRIPRO. Andre deler kan skyldes endringer i faglige temaer i utlysninger, endringer i evalueringskriterier, endring i søknadsbehandlingsprosesser eller endret søkeradferd. Instituttene har ikke lyktes i å opprettholde sin andel av Forskningsrådsbevilgningene og å utnytte mulighetene med voksende bevilgninger til Forskningsrådet. Ut fra data presentert i Forskningsrådets analyse, kan vi foreløpig ikke si noe nærmere om hvilke av disse forhold som har bidratt mest. Mer detaljerte data om innvilgningsrate pr. sektor og søknadstype kan benyttes for å utforske dette nærmere. En tidligere utført analyse for perioden 2015-2019, som er perioden med størst vekst, viser at en fjerdedel av forskjellen skyldes vekst i utlysning av søknadstyper som er mest aktuelle for UH-sektor.¹⁵

UH-sektoren mottok i 2009 ca. halvparten av Forskningsrådets midler som bevilges til UH- og instituttsektor. Det er helt naturlig at antall søknader fra UH-sektoren vokser når det blir flere ansatte i sektoren. I økende grad fører dette til konkurranse med andre søknader fra samme sektor, og det

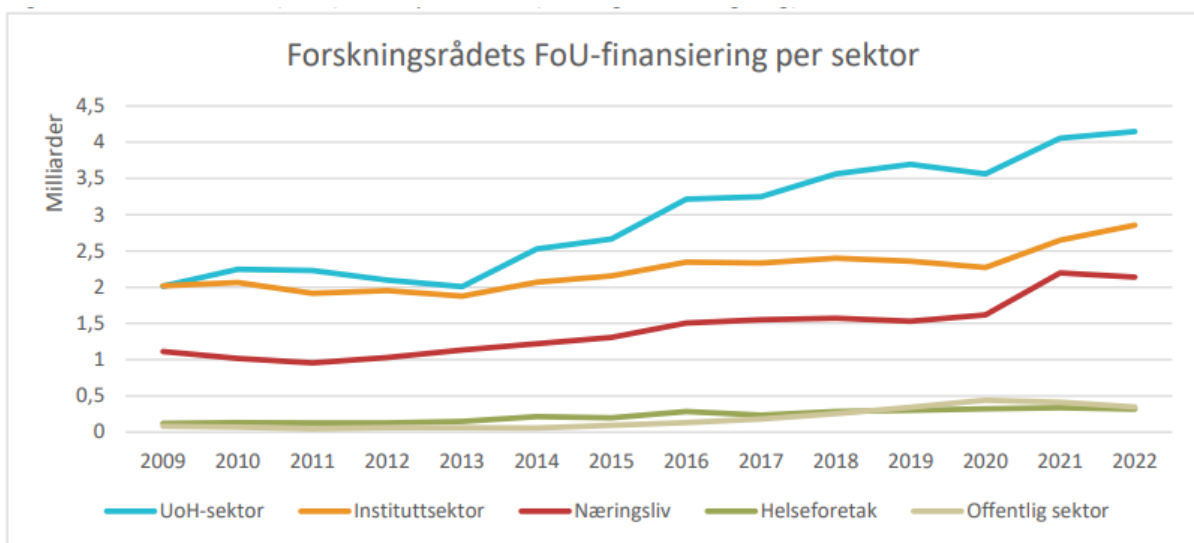
¹³ SSB tabell 13512

¹⁴ Kyrre Lekve, Kunnskapsdebatt på villspor, mars 2023.

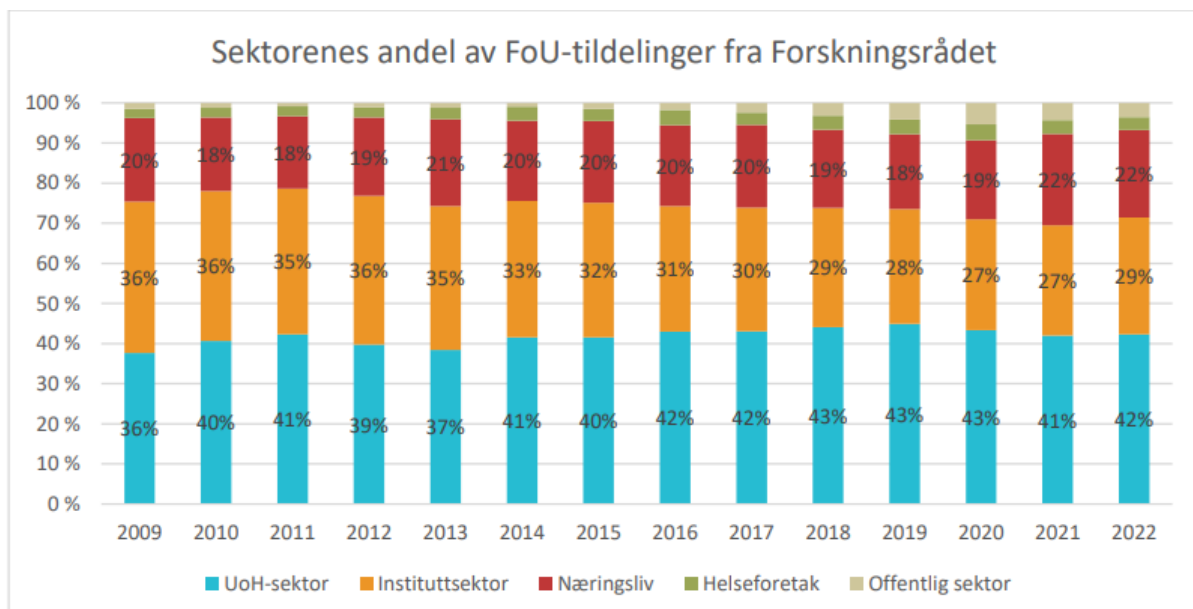
¹⁵ Forskningssektoranalyse 2015-2019, Lars Holden.

Øker ikke bevilgningene til sektoren tilsvarende. Forskningsrådets finansieringsandel faller derfor fra 17,6% til 14,8% av UH-sektorens budsjett, dvs. med 16%. For faglige miljøer i UH-sektoren, som er avhengig av disse midlene, kan dette oppleves som en betydelig reduksjon. For hver enkelt ansatt har det liten betydning at sektoren har blitt 45% større.

Oppsummert vokser UH-sektoren og sender flere søknader til Forskningsrådet. UH-sektoren får en økt andel av midlene fra Forskningsrådet, omtrent det dobbelte av hva FoU-veksten i sektoren tilsier. Siden Forskningsrådets tildelinger øker vesentlig mindre enn UH-sektoren, blir en stadig mindre andel av sektorens FoU finansiert fra Forskningsrådet. For hver enkelt ansatt i forskningsinstitusjonene medfører dette at muligheten for midler fra Forskningsrådet er redusert.

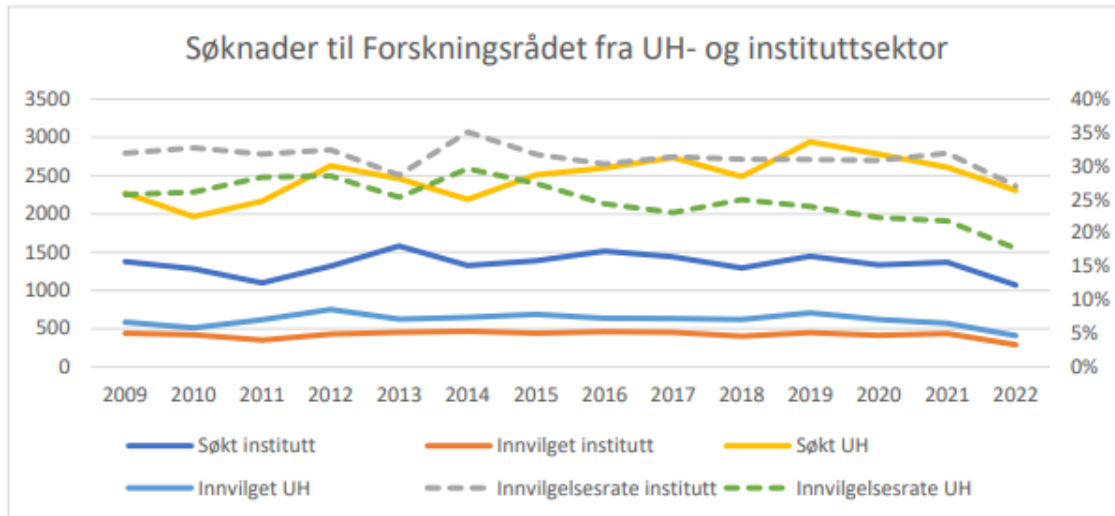

Figur 4 Forskningsrådets notat desember 2023 (figur 11), løpende kroner

Figur 5. Forskningsrådet notat 2023 (figur 12)

Figur 10. Søknader og innvilgede prosjekter (antall), samt innvilgelsesrate (prosent) per sektor. Kilde: Datavarehuset

Figur 6 Fra Forskningsrådets notat desember 2023 (figur 10)

Forholdet UH-sektor og instituttsektor

Det er neppe ønskelig å reversere veksten i UH-sektoren. Spørsmålet er om forskyvningen i vekting mellom de to sektorene bør fortsette i samme retning, stoppes eller reverseres noe.

En justering av virkemidlene for næringsrettet FoU, spesielt IPN og SFI/FME, til i større grad å treffe instituttsektoren, kan bidra til økt bruk av resultater fra forskningen. Instituttsektoren har det klart tetteste samarbeid med norsk næringsliv. Tilsvarende kan økt bruk av åpne utlysninger gjennom Forskningsrådet benyttes når tilskudd bevilges for å dekke kunnskapsbehovet i ulike deler av offentlig sektor. Dette vil medføre styrkede og mere robuste forskningsmiljø på viktige samfunnsområder.

Grunnbevilgningen er et helt sentralt virkemiddel for å sikre kontinuitet i faglig utvikling. For både UH- og instituttsektor er det et spørsmål om hvor stor andel av sektorens budsjett som skal finansieres over grunnbevilgning og hvor stor andel som skal konkurranseutsettes gjennom Forskningsrådets åpne eller tematiske arenaer. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, Meld.St.5 (2022-2023) skriver følgende:¹⁶

Som ledd i dette bør det vurderes nærmere hva som er en hensiktsmessig fordeling mellom de store finansieringskanalene for norsk forskning, slik som forholdet mellom grunnbevilgninger og konkurranseutsatte midler og forholdet mellom internasjonal finansiering – særlig EU – og nasjonal finansiering.

En økt finansiering gjennom Forskningsrådet muliggjør en direkte styring av FoU-innsatsen på prioriterte områder og gir konkurranse basert på kvalitetsvurdering. UH-sektoren i Norge har en høy andel grunnbevilgning og er derved i mindre grad avhengig av ekstern finansiering enn instituttsektoren. Utviklingen i søknader til Forskningsrådet fra UH-sektoren tyder likevel på at behovet for og/eller ønsket om ekstern finansiering også i denne sektoren er voksende. Lav

¹⁶ Langtidsplanene for forskning og høyere utdanning, Meld.St.5 (2022-2023) s73. om regjeringens politikk på forskningssystemet

innvilgelsesprosent i en rekke av Forskningsrådets virkemidler indikerer at det er et misforhold mellom antall søknader og tilgjengelige midler.

Forskningsrådets fordeling av sine tildelinger på ulike søknadstyper påvirker finansieringen til sektorene betydelig. Balansen mellom de ulike søknadstypene vil derfor avgjøre i hvilken grad man aktiverer de ulike sektorene. Forskningsrådets analyse viser at: UH-sektoren dominerer forskerprosjektene, SFF og forskningsinfrastruktur, mens instituttene er større på KSP-K-KPN og som samarbeidspartner i IPN. Foreløpig er de to sektorene omtrent like store på SFI, FME og den relativt nye søknadstypen KPS-S.

Begge sektorer har vært stimulert til å utnytte mulighetene i EU. For instituttene har STIM-EU/RETUR-EU vært avgjørende for å kunne delta. UH-sektor har vært insentivert gjennom omfordeling innen grunnbevilgningen. FFA oppfatter at midlene til UH-sektor er uendret, men insentivene i den tidligere resultatbaserte finansieringen i UH-sektoren er fjernet i ny finansieringsmodell.

Instituttsektorens inntekter fra næringslivet

Næringslivets FoU-innsats vokser med 44% i perioden 2009-2019. Samtidig ser vi at forskningsinstitusjonens inntekter fra næringslivet er avtakende, også i de teknisk-industrielle instituttene.¹⁷ Vi vil i det følgende påpeke noen forhold som vi mener er relevante for å forstå denne utviklingen.

FFA mener det bør gjøres en ny vurdering av de næringsrettede virkemidlene, både deres innretning og balansen mellom dem. Krav om samarbeid med forskningsinstitusjon i alle offentlig finansierte FoU-prosjekter bør vurderes nøye. En bør også vurdere om Forskningsrådet skal ha en større andel av de næringsrettede tilskuddsmidlene fordi Forskningsrådet i større grad kan sikre høyt FoU-innhold og spredning av resultatene utenfor bedriften.

Begrunnelse for og målsetningen med offentlige tilskudd til næringslivets FoU

Begrunnelsen for offentlige tilskudd til FoU er godt definert i ESAs retningslinjer for statsstøtte til FoU. Disse sier at hovedformålet med tilskudd er å korrigere for markedssvikt. For SMB'er nevnes spesielt behovet for innkjøp fra FoU-institusjoner.¹⁸ Markedssvikten kommer av at en bedrift kun vil prioritere prosjekter som forventes å gi positiv økonomisk avkastning for bedriften selv. Men også prosjekter med negativ bedriftsøkonomisk avkastning kan gi en viktig positiv samfunnsøkonomisk avkastning gjennom det som gjerne betegnes som ulike eksternaliteter. Disse prosjektene er det viktig i få iverksatt. I retningslinjene er det videre et krav at den offentlige støtten skal være utløsende¹⁹, dvs. at prosjektet ikke vil bli gjennomført uten det offentlige tilskuddet. I tillegg kommer kravet om at tilskuddet skal være proporsjonalt²⁰, dvs. støtten skal ikke være større et det som er nødvendig for at bedriften gjennomfører prosjektet.

Asymmetrisk informasjon gjør det selvfølgelig krevende for de som vurderer søknader om tilskudd, både i hvilken grad prosjektet kan forventes å gi positiv bedriftsøkonomisk avkastning og omfanget av eksternaliteter. Bedrifter vil alltid søke å benytte muligheten for offentlige tilskudd for å øke sin

¹⁷ Forskningsrådets notat: «Kunnskapsgrunnlag om utviklingstrekk i instituttsektoren», des. 2023

¹⁸ [ESA retningslinjer](#), desember 2022

¹⁹ Innovasjon Norge, [Statsstøtteregelverket](#)

²⁰ [Regjeringens retningslinjer for FU](#)

bedriftsøkonomiske avkastning. Når staten gir FoU-tilskudd til næringslivet, kan det derfor være klokt å legge inn krav som sikrer at prosjektet også bidrar til samfunnsøkonomiske avkastning. Krav om samarbeid med FoU-miljø er ofte begrunnet med og benyttet til nettopp dette.

Et viktig tiltak for å øke samfunnsøkonomisk avkastning vil være å sørge for at kunnskapen som utvikles i prosjekter som mottar offentlige tilskudd utnyttes bredere, til bl.a. andre bedrifter og til offentlig sektor slik at verdien av kunnskapen øker. Det kan gjøres ved å sørge for at UH- og instituttsektoren deltar i prosjektene. FoU-institusjonene arbeider aktivt med å spre generisk kunnskap bygget opp gjennom samarbeid med sine oppdragsgivere. Deltakelse fra FoU-institusjoner vil også ofte medføre høyere forskningsinnhold i prosjektene som kan ytterligere øke potensialet for samfunnsøkonomisk avkastning.

Staten bidrar økonomisk i en stor og økende andel av næringslivets FoU. Samtidig ser vi en utvikling der næringslivets FoU i dominerende grad består av utviklingsprosjekter. Samarbeidet med FoU-miljøene avtar og resultater av offentlig finansiert forskning blir i økende grad utviklet internt i den enkelte bedrift. Se figur 14. Dette gir mindre spredning og lavere utnyttelse av offentlig finansiert FoU. SSB har undersøkt utviklingen i næringslivet og konkluderer med²¹

FoU politikken har altså ikke lyktes med å få til en omstilling av ressurser (primært ansatte) fra lav- til høy-intensive næringer mht. FoU.

Offentlige tilskudd til næringslivets FoU og deres betydning for instituttene driftsinntekter

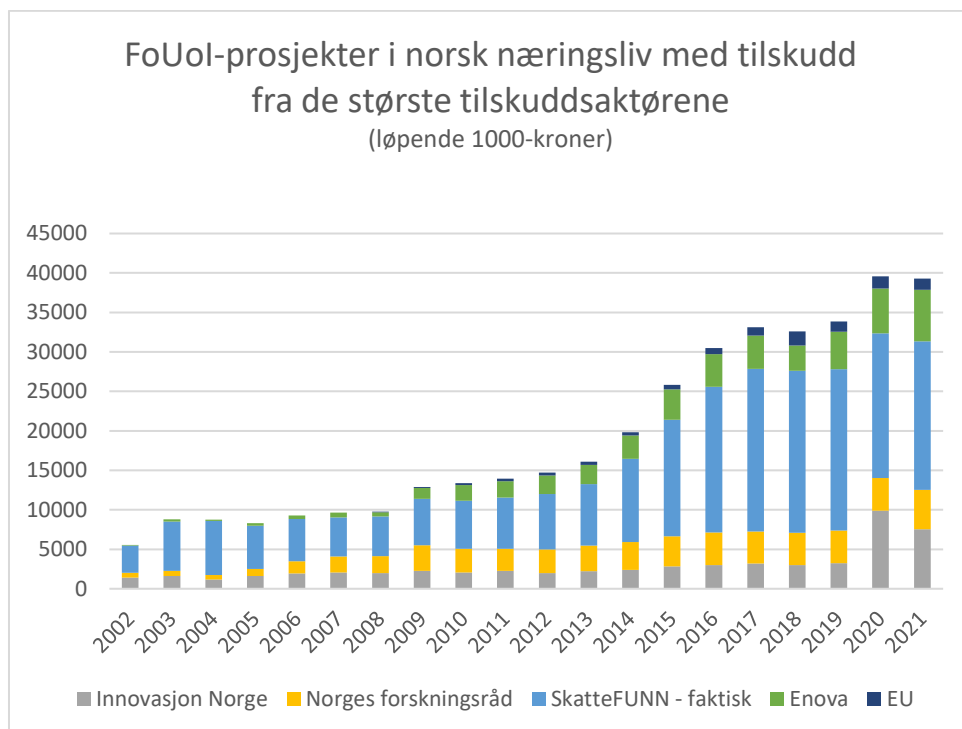
Utvikling i instituttene inntekter fra, og samarbeid med, næringslivet påvirkes i stor grad av utviklingen i næringslivets FoU og offentlig finansiering av denne. Vi vil i det følgende redegjøre nærmere for forhold vi mener er relevante for en analyse av instituttene driftsinntekter fra norsk næringsliv.

Omstilling til et næringsliv med høyere FoU-intensitet har vært et politisk mål i mer enn 20 år. Kraftfulle tiltak har blitt iverksatt. Realveksten i offentlig tilskudd til næringslivets FoU har økt med 85% i perioden 2009-2019.²² Offentlige tilskudd har betydd mye for veksten i næringslivets FoU. Veksten i SkatteFUNN-prosjektene alene tilsvarer nær sagt hele veksten i næringslivets FoU i denne perioden.²³

²¹ [Indikatorrapporten 2023](#)

²² Et velfungerende forskningssystem, Forskningsrådet, internt notat, 6/2-2023 (Vedlegg 1)

²³ Et velfungerende forskningssystem, Forskningsrådet, internt notat, 6/2-2023.

Figur 7: Anslått prosjektvolum FoUol-prosjekter med offentlig finansiering i norsk næringsliv 2021. Anslåtte egenandeler: 50% for IN, Enova, EU; 20% for SkatteFUNN; faktisk egenandel i IPN for Forskningsrådet. Datakilde tilskudd: SSB tabell 12639.

I 2021 utgjorde næringslivets mottatte offentlige tilskudd til FoUol fra de største tilskuddsaktørene 13,7 mrd. 2021-kroner. Inkluderer man næringslivets egeninnsats i prosjektene som mottar tilskudd, vil samlet prosjektvolum utgjøre over 39 mrd. kroner. Næringslivet rapporterte totale FoU-utgifter i bedrifter med mer enn 10 ansatte utgjorde samme år 38,3 mrd. kroner. Vi ser utviklingen i figur 7. En mindre andel av FoUol-tilskuddene kan falle utenfor definisjonen av FoU, kanskje spesielt noen av prosjektene finansiert av Innovasjon Norge. Det er likevel rimelig å hevde at de offentlig finansierte FoU-prosjekter utgjør en svært stor andel av næringslivets egenrapporterte FoU.

Når offentlig medfinansierte prosjekter utgjør en så stor andel av næringslivets FoU, er det grunn til å anta at balansen mellom de ulike typene offentlige tilskudd, innretningen og utvikling av dem, har betydelig innvirkning både på næringslivets FoU og på næringslivets samarbeid med norske universiteter og institutter.

Utvikling i balansen mellom de største tilskuddsaktørene og kjennetegn ved dem

De fem største tilskuddsaktørene til næringslivets FoUol er SkatteFUNN, Enova, Innovasjon Norge, Forskningsrådet og EU. SkatteFUNN er en rettighetsbasert ordning som i hovedsak finansierer utviklingsprosjekter. Prosjektene tildeles med svært begrenset FoU-faglig vurdering. Enova gir støtte til energi- og klimatiltak og mange av disse har betydelig omfang av FoU. Innovasjon Norge finansierer innovasjonsprosjekter og Forskningsrådet og EU finansierer FoU-prosjekter, alle tre basert på konkurranse, faglig vurdering og ofte rettet mot politisk prioriterte områder²⁴. Forskningsrådets

²⁴ Innovasjons- og verdiskapingseffekter av utvalgte næringspolitiske virkemidler, SSB 2016/12

prosjekter er spesielle i at de normalt inneholder et betydelig samarbeid mellom næringsliv og norske forskningsinstitusjoner, hovedsakelig norske forskningsinstitutter.

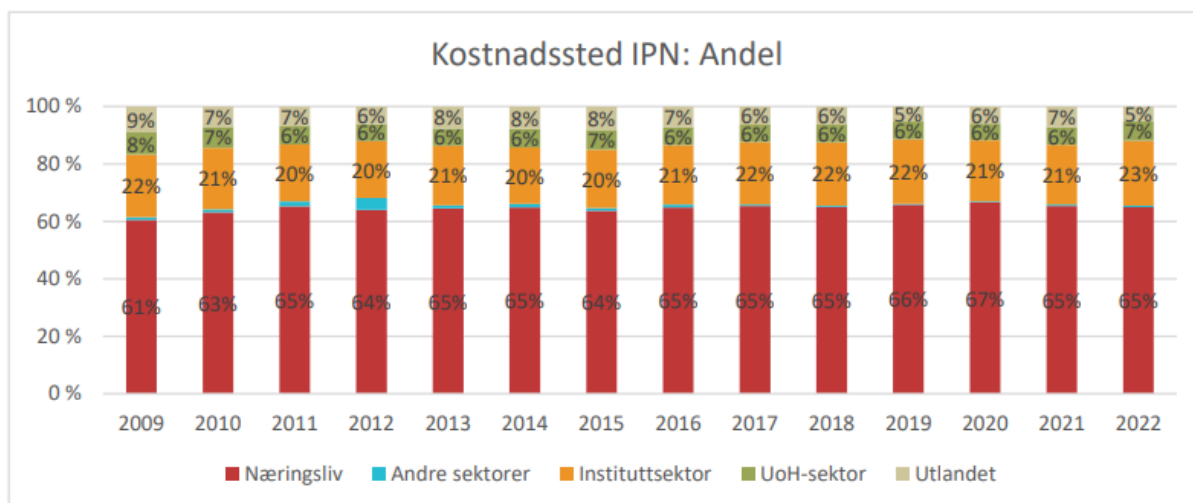

Figur 8: Offentlige tilskudd²⁵ til næringslivets FoU, 2009-2021, fordelt på de største tilskuddsaktørene

Figur 8 viser utviklingen i offentlige tilskudd til næringslivets FoU fra de største tilskuddsaktørene. Figuren viser at tilskuddene fra Forskningsrådet faktisk er lavere i 2019 enn i 2009, målt i faste kroner. Ser vi bort fra Enova, ligger hele veksten innenfor SkatteFUNN.

Utvikling i innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN)

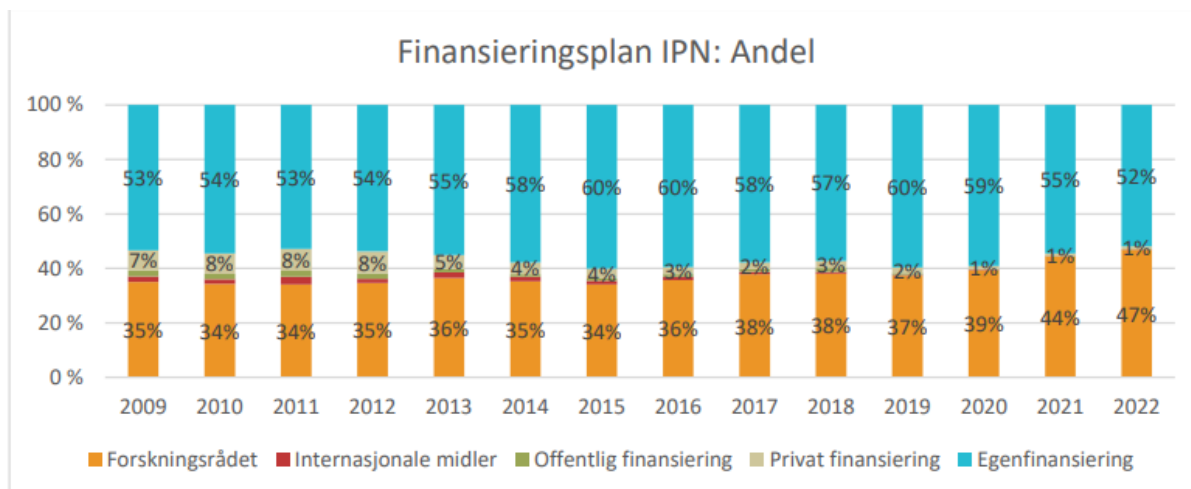
Da brukerstyrt forskning ble innført i Forskningsrådet på 1990-tallet, reduserte man grunnbevilgningen til instituttene og krevde at tilskuddene fra Forskningsrådet til brukerstyrt forskning skulle brukes til FoU-innkjøp fra norske forskningsinstitusjoner.²⁶ Kravet om samarbeid med forskningsinstitusjon er senere gradvis blitt svekket og fjernet i alle IPN-utlysninger fra 2019.

²⁵ Inkluderer skattefradrag for bedrifter i skatteposisjon

²⁶ [NOU 2000: 7, Ny giv for nyskaping](#), s103

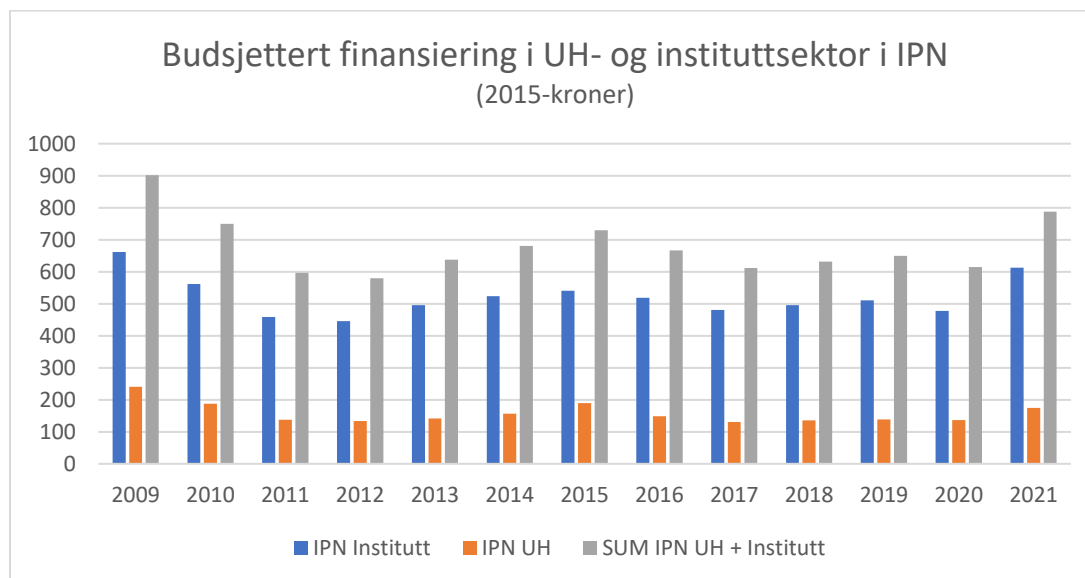
Figur 9. Kilde: Forskningsrådets notat høsten 2023. Figur 33. i Forskningsrådets notat

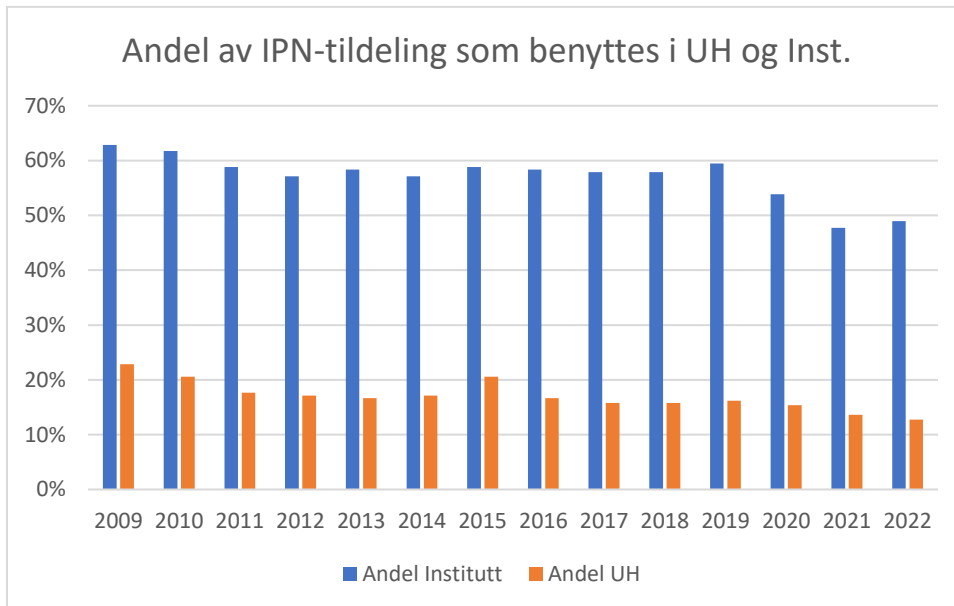
Figur 10. Kilde: Forskningsrådets notat 2023 Figur 35. i Forskningsrådets notat

Innovasjonsprosjekter i næringslivet, IPN, er Forskningsrådets dominerende virkemiddel for støtte til næringslivets FoU. IPN inneholder betydelig innkjøp av FoU, i hovedsak fra norske forskningsinstitutter.

Forskningsrådet skriver i sitt notat at andelen IPN brukt i institutt- og UH-sektor har holdt seg relativt stabil over mange år, ref. figur 9 og 10. Dette er for så vidt riktig. Men prisjusterer man tildelingene til IPN og tar hensyn til at næringslivets egenandel avtar, kan man beregne budsjettert nedgang i inntekter fra IPN til både UH- og instituttsektor, figur 11. Nedgangen er på totalt ca. 250 MNOK fra 2009-2019, i faste 2015-kroner. Benytter man startåret 2011 er endringene langt mindre.

Figur 11. Budsjetterte inntekter fra IPN-prosjekter, beregnet fra tall i Forskningsrådets notat

Figur 12. Utvikling i søknadstypen IPN: UH- og instituttsektorens samlede inntekter fra IPN som andel av IPN tildeling pr. år. Kilde: Data fra fig. 9 og 10

Vel så viktig er det kanskje å se på utviklingen i UH- og instituttsektors andel av Forskningsrådets tilskudd til IPN-prosjekter, vist i figur 12. Figuren viser at andelen avtar i begge sektorer, mest i perioden etter 2019. Årsaken til at andelen går ned, er at prosjektvolumet i IPN avtar når bedriftens egenfinansiering reduseres og bedriftene bruker en større andel av prosjektet. Hvor mye av reduksjonen som skyldes ekstraordinære pandemiltak og hvor mye som skyldes at krav til samarbeid nå er fjernet for alle IPN-utlysninger er vanskelig å si.

FFA mener at Forskningsrådet bør følge denne utviklingen i IPN nøye fremover og benytte tall for faktisk bruk i IPN (regnskap), og ikke kun budsjettall. Da vil man ha et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om det faktisk er en varig endring i bruk av søknadstypen IPN.

Utvikling i SkatteFUNN

SkatteFUNN forvaltes av Forskningsrådet, men er ikke en del av Forskningsrådets budsjett. SØAs evaluering av ordningen i 2018²⁷, Forskningsrådets interne notat fra februar 2023²⁸ og MENONS rapport fra 2023²⁹ peker alle på avtakende innkjøp av FoU i prosjekter finansiert av SkatteFUNN. Denne utviklingen må antas å ha betydning for instituttene sine inntekter fra norsk næringsliv. Menon skriver i sin rapport:

«Forskningsrådet (årsrapport 2022) oppgir at over 40 prosent av SkatteFUNN-bedriftene planlegger samarbeid med en ekstern FoU-aktør. Våre beregninger viser at denne typen kjøp av FoU-tjenester er lite omfattende og har vist en kraftig negativ trend gjennom hele tiårsperioden, både for kjøp fra instituttsektoren og UH-sektoren. Den indirekte tilførselen av midler til instituttsektoren har i henhold til våre anslag falt fra ca 300 til 120 millioner kroner over denne perioden. Man bør med andre ord stille spørsmål om det omtalte samarbeidet faktisk er reelt.»³⁰

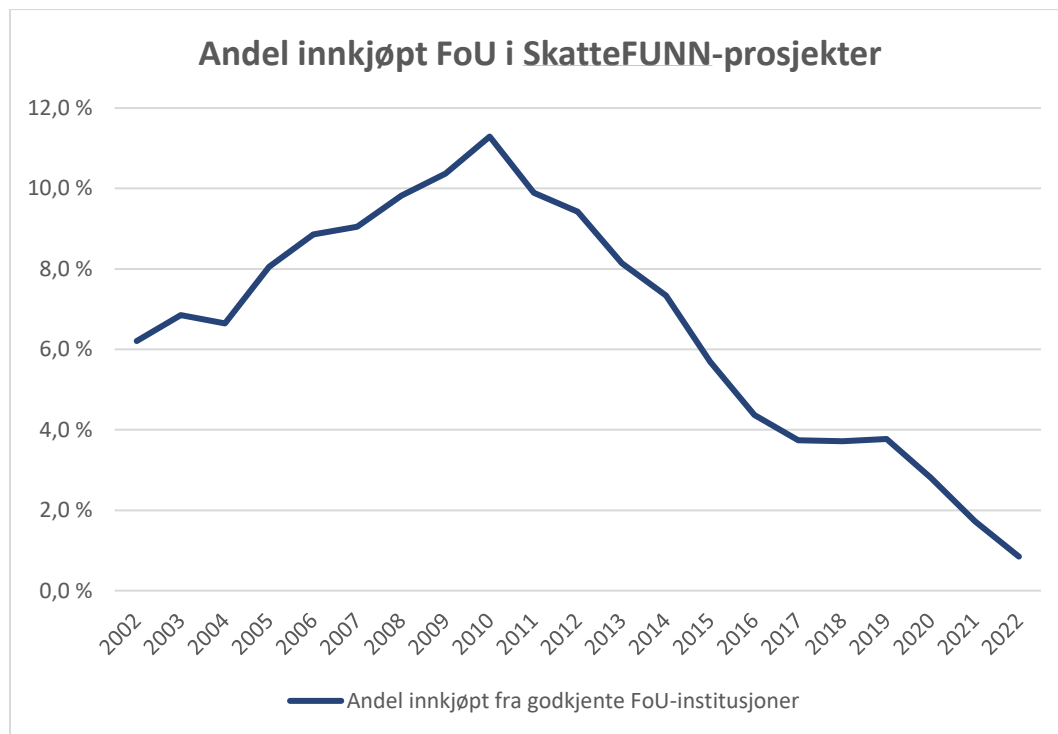
²⁷ Evaluering av Skattefunn, SØA 2/7-2018

²⁸ Et velfungerende forskningssystem, Forskningsrådet, internt notat 6/2-23

²⁹ Finansiering av næringsrettet FoU, Menon 82/2023

³⁰ Finansiering av næringsrettet FoU, Menon 82/2023

Nyeste data om innkjøp av FoU i SkatteFUNN ble publisert av SBB i november 2023. Tallene viser at prosjektene i SkatteFUNN-porteføljen endrer karakter i det innkjøpt FoU er sterkt avtagende. Se figur 13.

Figur 13: Andel innkjøpt FoU i SkatteFUNN-prosjekter. Kilde SSB notat 3/11-23, rettet 9/11-23

At næringslivets innkjøp av FoU fra forskningsinstitutter, universiteter og høyskoler, både i Norge og utlandet, er avtagende vises også i figur 14. Figuren viser at relativ reduksjon har vært større i UH-sektoren enn i instituttsektoren.

SkatteFUNNs størrelse, addisjonalitet og særegne ordning med tilskudd istedenfor skattefradrag for en majoritet av bedriftene er tidligere spørsmålstilt i Technopolis rapport fra 2019 «Raising the Ambition in Norwegian Innovation Policy»³¹ og i FFAs høringsinnspill til Finansdepartementet om endringer i SkatteFUNN 1/8-2019 (vedlegg 2).

En betydelig andel av SkatteFUNN-søknadene skrives av konsulenter. Det er minst 13 konsultantselskaper som tilbyr tjenester med å skrive FoU-søknader der SkatteFUNN er sentralt. Flere driver en aktivt oppsøkende markedsføring av sine tjenester. Disse bedriftene har en omsetning på 350 mill. i 2022 og driftsresultat på 75 mill. når vi summerer bedrifter med positivt driftsresultat.³² I tillegg tilbys tilsvarende tjenester fra de store revisjonsselskapene og mange andre revisorer og advokater. Noen av konsulentene tilbyr no-cure-no-cost-kontrakter der vi har fått referert at det kreves 20% av statens bidrag. Det viser at det er betydelige transaksjonskostnader i SkatteFUNN selv om dette ikke synes i offentlige budsjetter. Hvis 20% av statens bidrag er en etablert markedspris i et marked med mange tilbydere, kan det brukes til å estimere transaksjonskostnadene ved ordningen.

Det kan stilles spørsmål ved om næringslivet, delvis med støtte fra de ovenfor nevnte tjenesteytere, i stor bredde nå evner å hente ut offentlig støtte til utviklingsaktivitet som uansett gjennomføres i

³¹ Technopolis, Raising the Ambition in Norwegian Innovation Policy, May 2019

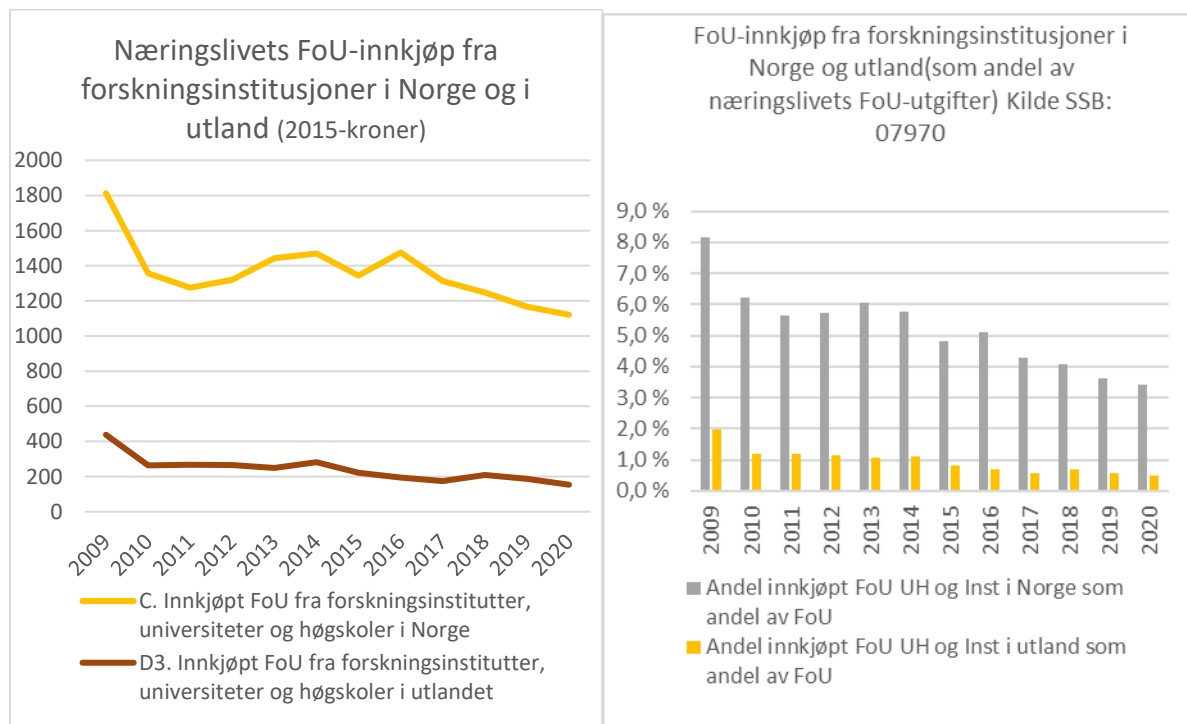
³² Søk på internett januar 2024. Økonomiretultater fra proff.no.

virksomhetene. SkatteFUNN-ordningen har da lav utløsende effekt. Det faktum at veksten i SkatteFUNN-prosjekter tilsvarer hele veksten i næringslivets FoU (for bedrifter med 10+ ansatte)³³ kan også indikere dette.

SkatteFUNN-prosjektene utføres i dag i all hovedsak innen mottagerforetaket. Dette er en betydelig endring i ordningen og innebærer antagelig en fallende samfunnsøkonomisk avkastning.

Instituttene FoU-profil

En manglende vekst i instituttene FoU-oppgaver for næringslivet kan delvis skyldes at veksten i næringslivets FoU primært finnes på områder hvor instituttene ikke møter næringslivets behov. Veksten kan ligge på nye områder hvor instituttene ikke besitter rett kompetanse, veksten kan ligge på et så høyt TRL at forskningsinstitusjoner normalt ikke har noe å tilby, eller veksten kan ligge på områder hvor private konsultantselskaper eller andre foretak dekker næringslivets behov for utviklingstjenester. Dette er antakelig tilfelle for deler av den FoU-aktiviteten som har funnet sted innen næringen IT-tjenester, næringen med sterkest FoU-vekst siden 2009. En nærmere analyse av hvordan instituttsektorens oppdragsportefølje treffer vekstområdene i næringslivets FoU vil derfor være nyttig.

Figur 14 a) Næringslivets innkjøp av FoU fra norske og utenlandske forskningsinstitusjoner, Kilde: Forskningsrådet, internt notat 6/2-23; (SSB Tabell 07966 og 11010)

Forskningsinstituttene skal tilby oppdragsforskning til offentlig og privat sektor. Dette kan være viktig for utviklingen innen en sektor.³⁴ På noen fagområder har man ikke lyktes å bygge opp et slikt tilbud. I kapitlet om offentlig sektor beskrives kommunal sektor og helsesektoren som to områder der det er behov for en instituttsektor. Det finnes tilsvarende områder i privat sektor, men disse kan være

³³ Internt notat Forskningsrådet februar 2023

³⁴ Forskningsrådet, Synteserapport. 2018

vanskeligere å definere enn eksemplene fra offentlig sektor. Kompetanse som i hovedsak etterspørres av én eller svært få bedrifter, kan være hensiktsmessig å utvikle i disse bedriftene.

FFA mener at på områder der det er identifisert behov for instituttsektorens tilstedeværelse, men hvor markedene ikke foreløpig er modne for slik virksomhet, bør stabile forutsigbare offentlige kilder vurderes for å etablere dette.

Instituttene inntekter fra offentlig sektor

Det synes å være økende konkurranse om midler fra, og samarbeid med, offentlig sektor fra store deler av FoU-systemet. Dette gjelder både i nye og gamle UH-institusjoner og i alle instituttarenaene. Det krever en nærmere analyse for å finne ut om de fleste utlysningene er brede slik at mange ulike miljøer kan søke, eller utlysningene er mer målrettede, slik at de bare er aktuelle for et begrenset antall søkere.

En felles problemstilling som flere institutter har reist i FFA, er endringer i hvordan deler av offentlig sektor dekker sitt kunnskapsbehov. Det kan gjøres ved å bygge opp egen kompetanse internt eller i egne kunnskapssentre, gjennom direkte innkjøp klassifisert som FoU eller konsulentarbeid, eller gjennom brede eller mer målrettede utlysninger i Forskningsrådet. Innkjøp av FoU kan gjøres som direkte innkjøp fra valgt forskningsinstitusjon eller anbud. I noen tilfeller benytter det offentlige forskere som privatpersoner gjennom vitenskapskomiteer og Standard Norge og uten å gå veien om avtale med institusjonen der forskeren er ansatt. Det oppfattes som at hver enkelt offentlig etat bestemmer hvordan de vil dekke sitt kunnskapsbehov. FFA ønsker å påpeke at måten offentlig sektor innhenter forskningskompetanse på, er avgjørende både for kvalitetssikring av den kunnskapen de får tilgang til, for utvikling av kunnskapsmiljøer på området og for spredning av kunnskapen gjennom publisering. Det synes å være en endring i hvordan deler av offentlig sektor dekker sine kunnskapsbehov, men vi har pt. ikke nok oversikt til å gi en god beskrivelse av omfanget. For eksempel erfarer de samfunnsvitenskapelige instituttene at det er en tendens til at departementene i større grad har egne utlysninger istedenfor utlysninger gjennom Forskningsrådet.

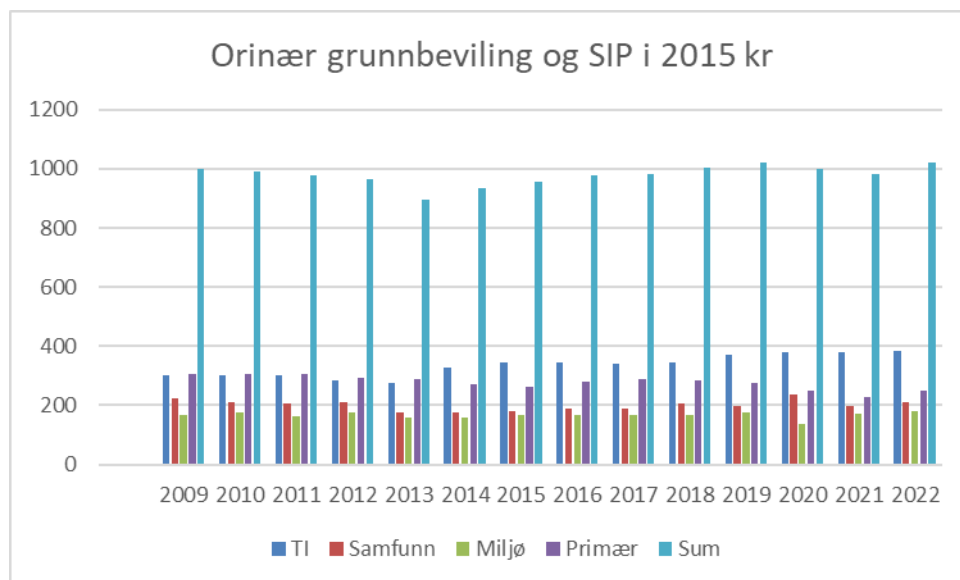
Et formål med forskningsinstituttene er å tilby oppdragsforskning. I kommunal sektor er det mange kommuner har samme behovet, men manglende koordinering gjør at det ikke blir et marked for oppdragsforskning som er bærekraftig. FFA oppfatter at helse- og omsorgssektoren er et godt eksempel på behov for oppdragsforskning i tillegg til den kliniske forskningen som skjer innenfor sektoren og i samspill med UH-sektoren. Kommunal sektor har identifiserte behov som i dag ikke er dekket tilfredsstillende. Det er ønskelig at disse sektorene kan kjøpe forskningskompetanse og utredninger fra ett eller flere miljøer som har høy kompetanse, som publiserer og samarbeider internasjonalt og som samtidig kan tilpasse seg variasjonene i et marked. Skal dette behovet dekkes, forutsetter det et visst forutsigbart marked for FoU-tjenester over tid, supplert med en viss stabilitet i søkbare tilskudd til FoU. Hvis brukerbehovene er for spredt og diskontinuerlige, vil det ikke være grunnlag for at forskningsinstitusjoner med lav grunnbevilgning kan fylle disse behovene.

Instituttene inntekter fra Forskningsrådet

Forskningsrådet har ansvaret for instituttsektoren. Regjeringens instituttstrategi har medført et tydeligere ansvaret for hele sektoren og ikke bare nøkkeltallsinstituttene. Grunnbevilgning inklusiv Retur-EU utgjør i snitt 12% av driftsinntektene for nøkkeltallsinstituttene og andre driftsinntekter fra Forskningsrådet utgjør 18%. Finansieringen fra Forskningsrådet er helt avgjørende for at instituttene kan fylle sin rolle. Prosjekttypen IPN omtales i kapitlet for næringsrettet forskning.

Grunnbevilgningene

Grunnbevilgningen til instituttene i faste kroner var svakt avtagende frem til 2015, men viser en samlet svak vekst på 2% i perioden 2009-2019, se figur 16.

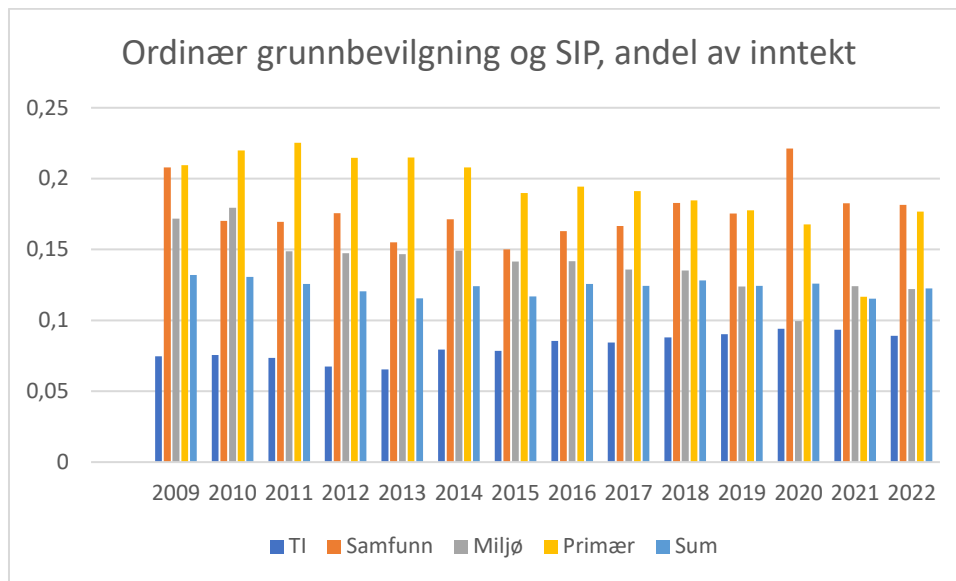

Figur 14. Grunnbevilgningen til instituttene inkl. SIP. Regnskapsførte tall. Kilde. Forskningsrådets årsrapporter for instituttene.

Figur 14 og 15 viser utviklingen i den ordinære grunnbevilgningen til instituttene.³⁵ Dette er regnskapsførte inntekter og varierer dermed noe mer enn årlige tildelinger. Andelene i figur 16 varierer også med inntektene til instituttet det aktuelle året. I 2022 er ordinær grunnbevilgning 10,0% av driftsinntektene og 12,1% inklusiv Retur-EU.³⁶ Over hele perioden for 2009-2019 har teknisk-industrielle institutter hatt ca. 22% vekst i den ordinære grunnbevilgningen, men disse instituttene har fortsatt en markert lavere grunnbevilgningsandel enn de øvrige instituttarenaene. De samfunnsvitenskapelige instituttene og primærinstituttene har hatt ca. 10% reduksjon i grunnbevilgning og miljøinstituttene ca. 4% vekst i samme periode.

³⁵ Forskningsrådets årsrapporter for instituttene og totale inntekter fra SSB, tabell 13517.

³⁶ Forskningsrådets årsrapporter for instituttene

Figur 16. Grunnbevilgningens andel av driftsinntektene til instituttene, inkl. SIP'er. Regnskapstall. Kilde. Forskningsrådets årsrapporter for instituttene og totale inntekter fra SSB, tabell 13517.

Retur-EU regnes også som en grunnbevilgning, men er resultatbasert og betydelig mer uforutsigbar. Denne grunnbevilgningen er basert på søknadsbaserte tildelinger fra EU og gir ikke instituttene samme strategiske handlingsrom som den ordinære grunnbevilgningen. Retur EU, tidligere Stim-EU, ble etablert i 2016 og utgjorde 13% av ordinær grunnbevilgning i 2019. Ordningen viser en ytterligere vekst til ca. 20% de tre etterfølgende årene. De næringsrettede instituttene, inklusiv miljø- og primærnæringsinstitutter, mottok også en ekstraordinær grunnbevilgning under pandemien. Denne ble i hovedsak regnskapsført i 2020 og 2021.

I perioden 2014-2018 gjennomførte Forskningsrådet en evaluering av hver instituttarena og oppsummerte følgende i sin synteserapport fra 2018³⁷:

Forskningsrådet fastholder sin anbefaling om at basisfinansieringen bør økes til i gjennomsnitt 15 prosent av instituttene FoU-omsetning i hver arena, målt mot 2017-nivå. De teknisk-industrielle instituttene bør prioriteres. Økningen bør knyttes til utvikling av kunnskap innenfor politisk prioriterte områder, slik som er nevnt i den til enhver tid gjeldende Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Enkelte institutter kan ha behov for høyere basisbevilgning, ut fra en vurdering av instituttets samlede rammebetingelser.

Vi ser at nivået på den ordinære grunnbevilgningen (ekskl. Retur-EU) til de teknisk-industrielle instituttene er økt til fra 7,5% til 9,0% i perioden, men det er fortsatt et stykke igjen til Forskningsrådets målsetning om 15%. Forskningsrådet har også inkludert dette i sine budsjettforslag etter dette.

I 2023 er gjennomsnittlig grunnbevilgningen 10% av driftsinntekter for teknisk-industrielle institutter, 13% for miljøinstituttene, 14% for primærnæringsinstituttene og 16% for de samfunnsvitenskapelige instituttene. FFA har argumentert for at alle instituttene bør opp på 25% grunnbevilgning. OECD

³⁷ Forskningsrådet, Synteserapport. 2018

beskriver i 2022 grunnbevilgningen til europeiske institutter slik i en rapport om bl.a. rammevilkår for forskningsinstituttene i Europa³⁸:

In total (all RTOs included³⁹), basic funding represents the larger share of RTOs' total income, around 43% across the period.

OECD skrev i en rapport laget for Kunnskapsdepartementet i 2022 følgende:⁴⁰

Numerous OECD reports stress the importance of sufficient basic funding to support the development of research institutes and their ability to deliver impacts. Basic funding is not just some additional funding channel for RIs, it allows them to build and strengthen their capabilities and knowledge to secure future collaborative and contractual funding. It is also increasingly crucial to perform the type of long term and complex research (including using cutting-edge technological infrastructure) that is needed to tackle societal challenges.

Forskerprosjekter

Forskerprosjekter oppfattes som den viktigste søknadstypen for de fleste forskere i UH-sektoren og for mange forskere i instituttsektoren fordi størrelsen gjør at de kan søkes av enkeltforskere. Fordelingen mellom UH-sektoren og instituttsektoren var veldig stabil i perioden 2009-2019 med 38% til instituttsektoren og UH-sektoren økte fra 56% til 57%.⁴¹

Etter 2019, da forskerprosjekter med samarbeidspartnere ble omdøpt til kompetanse- og samarbeidsprosjekter, har UH-sektorens andel vokst betydelig til 63% av midlene mens instituttene mottar 32% av midlene. Dette viser at UH-sektoren og instituttsektoren søker på litt ulike deler av forskerprosjektene. UH-sektoren mottar ca 85% av FRIPRO-utlysningene som er åpne uten tematiske føringer. Det tyder på en jevnere fordeling av forskerprosjekter mellom UH- og instituttsektoren på forskerprosjekter med tematiske føringer.

Forskerprosjekter er den søknadstypen som har bidratt til størst vekst i UHs bevilgninger fra Forskningsrådet. Bevilgningene fra Forskningsrådet til UH-sektoren økte med ca 2 mrd. i løpende kroner i perioden 2013-2022, og 1 mrd. av dette er forskerprosjekter. Forskningsrådet har økt bruken av søknadstypen forskerprosjekter i perioden, både i fordelingen mellom forskerprosjekter og KSPer⁴² og ved bruk av Fellesløftet. Fellesløftet er en ordning hvor forskningsinstitusjonene, og spesielt UH, bidrar med økte egenandeler for å øke andelen utlysninger innen FRIPRO.

Kompetanse og samarbeidsprosjekter, KSP

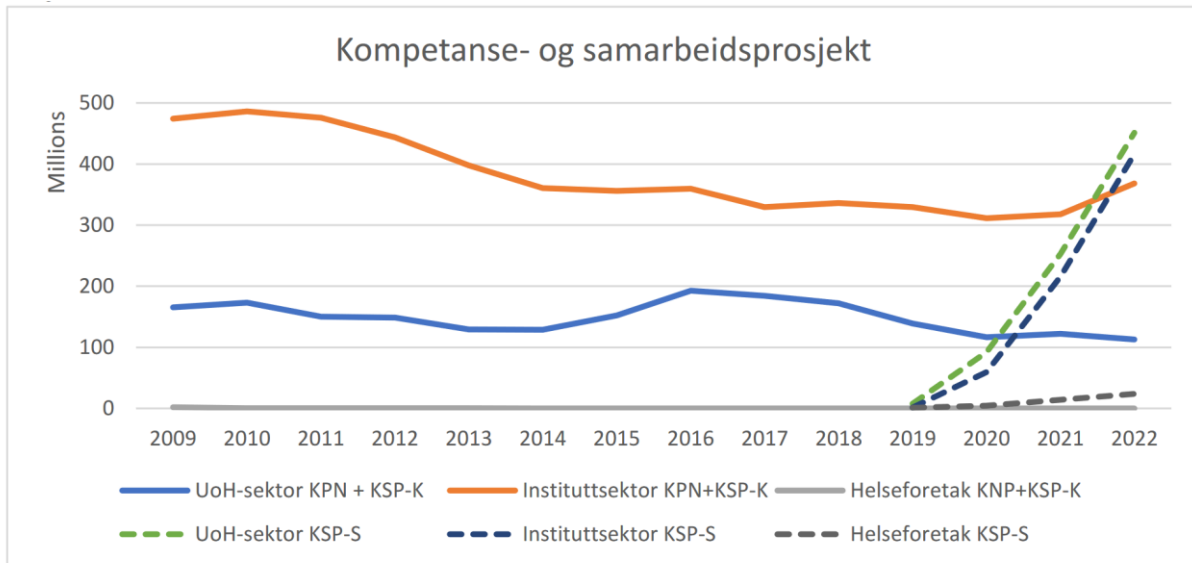
³⁸ OECD. *The contribution of RTOs to socioeconomic recovery, resilience and transitions*, OECD Science, technology and industry policy papers, May 2022 No. 129, s.34

³⁹ Teknisk-industrielle-, miljø- og primærnæringsinstitutter var med i undersøkelsen

⁴⁰ OECD. *The contribution of RTOs to socioeconomic recovery, resilience and transitions*, OECD Science, technology and industry policy papers, May 2022 No. 129, s 44

⁴¹ Forskningsrådets notat: «Kunnskapsgrunnlag om utviklingstrekk i instituttsektoren», des. 2023

⁴² Forskningsrådets notat: «Kunnskapsgrunnlag om utviklingstrekk i instituttsektoren», des. 2023

Figur 17. Kilde. Forskningsrådets notat høsten 2023, figur 19.

Det ser ut til å være en økende konkurranse om prosjekter med deltagelse og/eller finansiering fra offentlige brukere og offentlige samarbeidspartnere i kompetanseprosjekter (KSP), se figur 17. Samlet kan det se ut som at UH-sektoren i økende grad har finansiering fra offentlige brukere med 58% vekst fra departementer og andre nasjonale kilder i perioden 2009-2019,⁴³ mens den ser ut til å være avtagende i det tilsvarende samarbeidet med næringslivet. Vi ser dette også tydelig i bidragsprosjekter fra Forskningsrådet. For offentlig sektor og samarbeid med offentlig sektor er det spesielt IPO og KSP-S som er aktuelle søknadstyper. Foreløpig er tildelte beløp innen disse områdene små i forhold til kunnskapsbehovet i offentlig sektor. FFA oppfatter at det er stor konkurranse om disse midlene. Det kan se ut som UH-sektor, fra både store og mindre universiteter, og institutter fra flere arenaer konkurrerer om de samme midlene.

SFF, FME og SFI

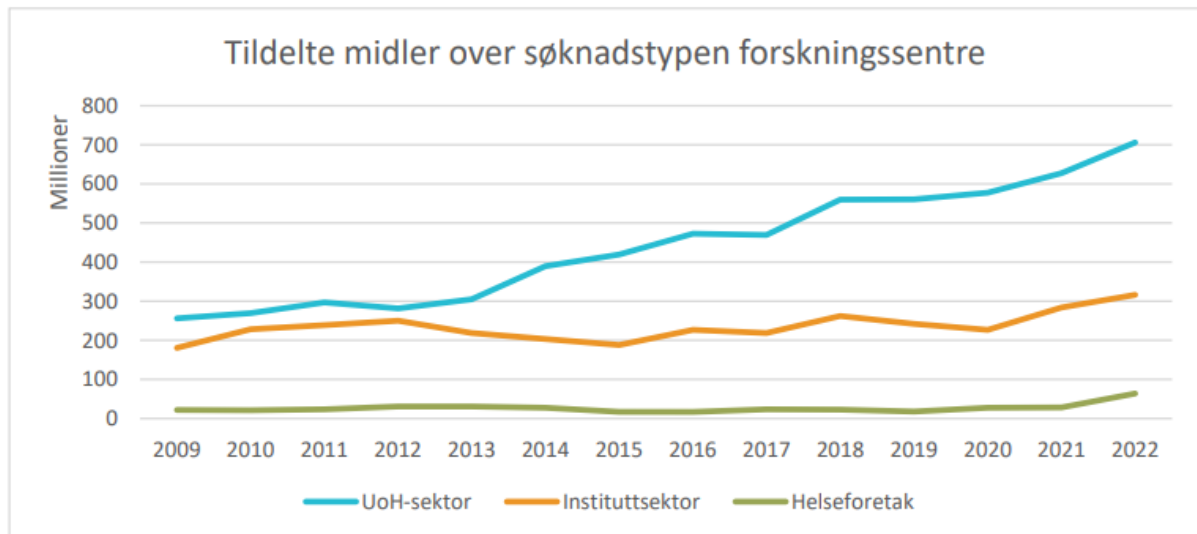
Forskningsrådet har tre ulike sentervirkemidler som er tematisk konsentrerte og langsiktige satsinger. Det startet opp med SFF rettet mot langsiktig forskning og SFI mot næringsrettet forskning. Dette var tilpasset fagprofilen i (deler av) de to sektorene og tildeling av sentre fulgte i større grad sektorgrensene. Senere kom FME til som er tematisk avgrenset, men for øvrig har stor formålslikhet som SFI.

Figur 18 viser at UH-sektoren har fått en mye mer sentral rolle som prosjektansvarlig for sentre fra 2014.⁴⁴ Forskningsrådets notat dokumenterer flere utviklingstrekk som har bidratt til dette. For det første at SFF er den største senterordningen med bevilgninger på ca. 300 mill. år i perioden 2014-2020, mens SFI er på ca. 200 mill./år og FME er på ca. 150 mill./år i samme periode i løpende kroner. Det er naturlig at UH-sektoren er dominerende i SFF-ordning. For SFI har instituttene vært størst inntil 2014, mens senere har UH-sektoren hatt en klart større vekst. For FME har instituttene vært omtrent dobbelt så store som UH-sektoren frem til 2018 og fra 2021 er de to sektorene omtrent like store. Alle tallene over er bevilgninger til kontraktspartner, men det er grunn til å tro at de også avspeiler fordelingen mellom sektorene når det gjelder kostnader i sentrene. Alle sentrene har

⁴³ SSB tabell 13512

⁴⁴ Forskningsrådet notat desember 2023

mange partnere og av hensyn til kravet til PhD, vil alle sentre har partnere fra UH-sektoren. Vi skal gi en mer detaljert analyse av SFI'ene som forklarer denne utviklingen.

Figur 18. Tildelte midler til forskningscentre. Kilde: Forskningsrådets notat desember 2023, figur 25.

Hensikten med SFI-ordningen er: «å bidra til styrket innovasjonsevne og økt verdiskaping i norsk næringsliv gjennom langsiktig forskning» og videre skal SFI-ordningen:⁴⁵

Legge til rette for et aktivt og langsiktig samarbeid mellom innovasjonsorienterte, FoU-aktive bedrifter og fremstående forskningsmiljøer. Fremme utvikling av fremragende næringsrettede forskningsmiljøer som inngår i sterke internasjonale nettverk og bidra til internasjonalisering av norsk næringsliv. Stimulere og bidra til forskerutdanning, kunnskaps- og teknologioverføring på områder med store muligheter for framtidig verdiskaping.

Instituttsektoren har med sitt store volum av oppdragsforskning et vesentlig nærmere samarbeid med næringslivet. Likevel har UH-sektoren siden 2014 blitt prosjektansvarlig for en større andel av SFI'ene enn instituttsektoren. Når UH-sektoren er prosjektansvarlig, vil en større andel av midlene brukes til å finansiere PhDer og post.doc., som er UH-sektorens hovedansvar. Dermed reduseres andelen av SFI-finansieringen som brukes til å finansiere de mest fremragende delene av instituttene langsiktige samarbeid med næringslivet og som også i stor grad er internasjonalt, til i større grad å finansiere stipendiater i UH-sektoren. Stipendiater er en viktig del av formålet med ordningen, men bare en av tre målsetninger. Evalueringen av SFI-ordningen⁴⁶ var positiv, men trekker frem:

The evaluation is not able to identify convincing results regarding the SFI schemes' contribution to innovation, commercialisation and internationalisation. It is also apparent that the industry partners are not as active in the research-based activities of the centres as one should expect. Also, the evaluation reveals challenges in regard to the research competences of the companies and the innovation competences of the researchers.

⁴⁵ Forskningsrådets egen beskrivelse av SFI-ordningen. Tilgjengelig [her](#)

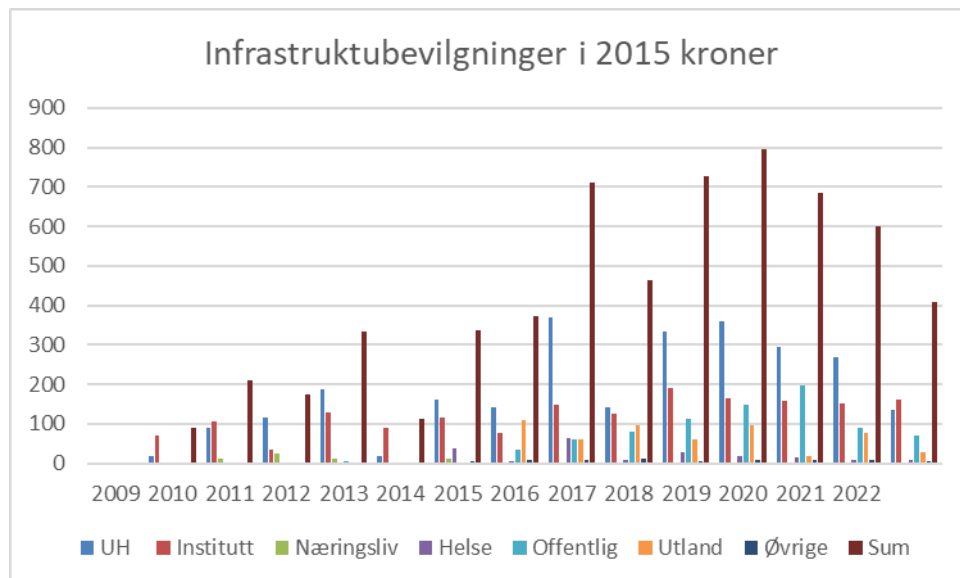
⁴⁶ Damvad analytics, Evaluation of the Scheme for Research-based Innovation (SFI), 2018

Det kan tyde på at man i for liten grad klarer å utnytte den praktiske kompetansen som instituttsektoren har bygget opp og at en i for stor grad bruker stipendiater med liten erfaring fra innovasjon og praktisk samarbeid med næringslivet. Evalueringen beskriver bidraget til PhD, bl.a. at ordningen har bidratt til det imponerende antallet 1839 PhD'er, men uten å reflektere over hvor stor andel av SFI-budsjettet som brukes til PhD'er og post.doc'er og dermed hvor stor andel av SFI-finansiering som brukes til å nå de andre målene med SFI-ordningen. Satsene for PhD er ca 4 mill. kr pr PhD.

Infrastrukturbevilgninger

Figur 19 viser infrastrukturbevilgningene fra Forskningsrådet til de ulike sektorene.⁴⁷ Dette omfatter mer enn ordningen for forskningsinfrastruktur som bare skal gå til forskningsorganisasjoner. Det er store variasjoner mellom sektorene fra år til år og alle mottakergruppene er betydelige. Ser vi på andelen frem til 2017 og de siste 5 årene, 2018-2022, ser vi at UH-sektorens andel har vært stabil med 44%, men instituttene andel er redusert fra 31% til 26% og offentlig sektors andel er økt fra 7% til 19%. Veksten i offentlig sektor kan forsvare en nærmere analyse av hvor denne veksten har kommet og om hva som er en naturlig avgrensning i aktuelle søkergrupper.

De fleste infrastrukturprosjekter har deltakere fra flere sektorer. Tallene er basert på tilhørighet til kontraktspartner, noe som gjør det vanskeligere å tolke tallene. Det er imidlertid viktig å være eier av infrastruktur fordi dette kan gi unike fortrinn i konkurransen om både bidragsfinansiering og oppdragsfinansiering. Noen typer infrastruktur er så stor at bare de største institusjonene er i stand til å håndtere disse. For infrastruktur som også kan brukes i oppdragsforskning for privat sektor, vil vi anta at slik bruk er størst om et institutt er eier av infrastrukturen. Men kombinert bruk av infrastruktur i bidrags- og oppdragsforskning kan være mer krevende.

Figur 19. Infrastruktubevilgninger fra Forskningsrådet. Kilde: Forskningsrådet i tall.

⁴⁷ Forskningsrådet i tall

«Nøkkeltallsinstituttene»

Nøkkeltallsinstituttene har hatt en vekst på 8% i perioden 2009-2019 og relativt stabil fordeling av inntektene fra ulike kilder. Men i perioden har instituttene blitt en stadig mindre del av FoU-systemet.

Instituttsektoren har opplevd en økende konkurranse fra UH-sektoren i Forskningsrådet. Hvert enkelt institutt har et oppdragsmarked i privat og/eller offentlig sektor som i seg selv normalt er faglig interessant og faglig utfordrende, men i mindre grad bidrar til forskningsfaglig utvikling. Til dette er bidragsfinansiering fra Forskningsrådet hovedkilden. Her kan instituttet selv i større grad bestemme problemstillingene, innenfor en faglig ramme satt i utlysningen. Bidragsprosjekter gir større mulighet til publisering og faglig oppdatering, samtidig som de gir muligheter for utvikling av kompetanse rettet mot nye markeder og ufødt næringsliv. Oppdragsforskningen er primært viktig for utvikling og omstilling i næringsliv og offentlig sektor, samt å dekke forvaltningens kunnskapsbehov.

Fire små institutter har fusjonert inn i UH-sektor i løpet av perioden 2009-2019. Samtidig har det kommet fire nye institutter inn i grunnbevilgningssystemet med omtrent dobbelt volum. Dette påvirker ikke forholdet mellom sektorene vesentlig. Det har bidratt til størst årlig variasjon i størrelsen på samfunnsvitenskapelig instituttarena, men også i denne arenaen er det en netto vekst når vi korrigerer for enheter som går inn i og ut av arenaen i løpet av perioden.

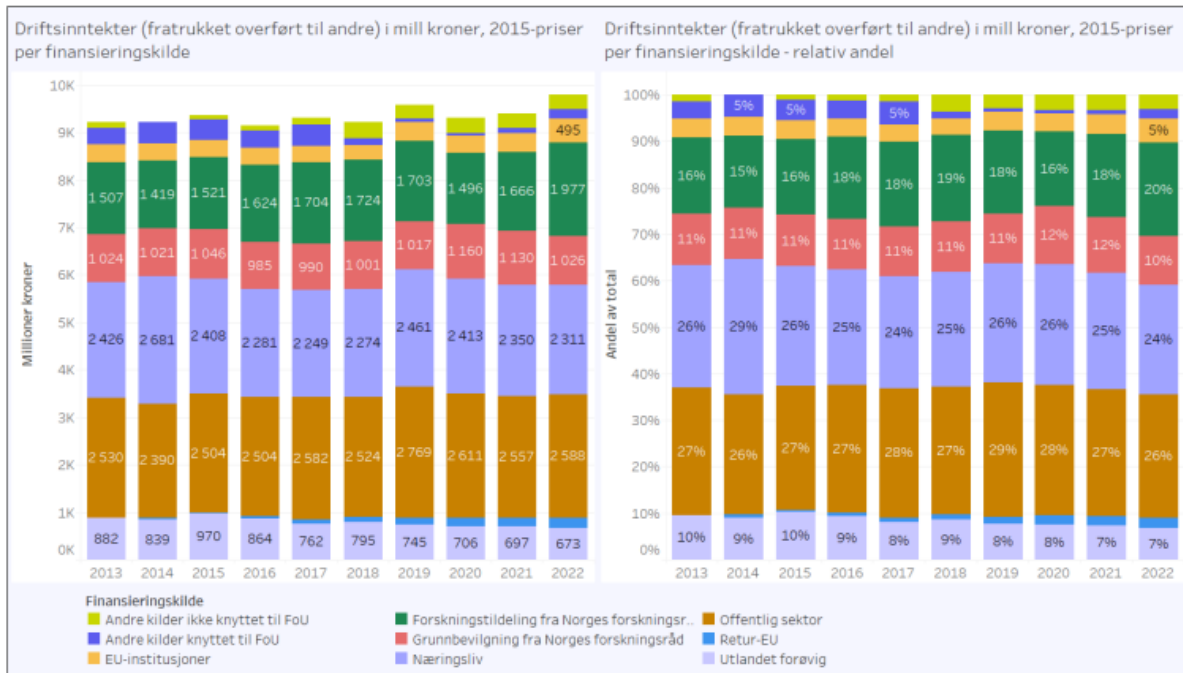
Driftsinntekter

Det er interessant å se nærmere på hvordan instituttene inntektsfordeling har utviklet seg i seg en situasjon med økt konkurranse i et viktig marked, se Forskningsrådets notat, figur 20.

Nøkkeltallsinstituttene har samlet hatt en vekst på 8%. Tallene viser en svak økning i andelen inntekter fra Forskningsrådet og fra offentlig sektor og videre en svak nedgang i andel inntekter fra næringslivet. Instituttene har dermed i store trekk beholdt sin profil mht. andel bidragsforskning

Tiltakene knyttet til pandemien påvirker dataene betydelig i perioden 2020-2022. Hvilke år som påvirkes mest varierer noe mellom de ulike tidsseriene. For noen av verdiene er det vanskelig å vite hva forventet nivå er etter pandemien. I total finansiering for nøkkeltallsinstituttene var både 2020 og 2021 vesentlig lavere enn 2019 med prisjusterte tall, mens det var betydelig vekst i 2022.

Finansieringen fra næringslivet og offentlig sektor er 6% lavere i 2022 enn i 2019. Økt grunnbevilgning i 2020 og 2021 og økning i Forskningsrådsinntekter i 2022 har medført en 0-vekst samlet for 2019-2022. Innstramning i Forskningsrådet sommeren 2022 forventes å ha medført betydelig reduserte bevilgninger i 2023. Flere av prosjektene som ble startet opp under pandemien varer ut 2024 og vil påvirke regnskapene like lenge.

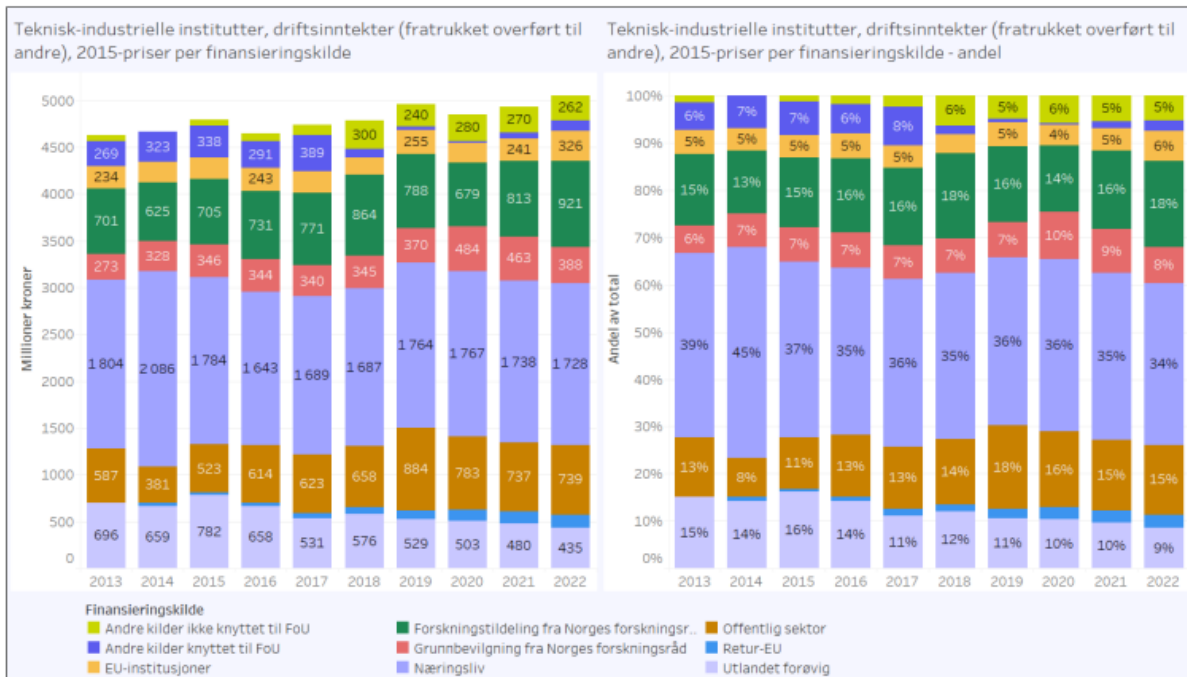

Figur 20. Forskningsrådets notat Figur 2., driftsinntekter for «nøkkeltallsinstituttene»

Samlet er instituttsektoren stabil i total omsetning, men det er endringer internt i instituttene og mellom fagområdene innen og mellom instituttene. Nøkkeltallsinstitutter er redusert fra 51 institutter i 2011 til 33 i 2023, hovedsakelig gjennom fusjoner.

Driftsinntekter pr. arena

Selv om «nøkkeltallsinstituttene» samlet er preget av små endringer i inntekter, men det er en litt ulik utvikling innen hver arena.

Figur 21, Forskningsrådets notat 2023 figur 3, driftsinntekter for de teknisk-industrielle instituttene

Teknisk-industrielle institutt

De teknisk-industrielle instituttene har samme inntekter i 2019 som 2009 i faste kroner.⁴⁸

Instituttene har hatt en svak økning i inntekter både fra Forskningsrådet og fra offentlig sektor, se figur 21. Det er en nedgang i inntekter både fra næringslivet og fra internasjonale kilder eksklusiv EU. Det meste av sektorens samarbeid med næringslivet finnes i denne arenaen. Næringslivets reduserte innkjøp fra FoU-miljøene rammer denne arenaen betydelig. Som vi har beskrevet tidligere i notatet, mener FFA at dette sannsynligvis er nært knyttet til betingelsene i, og utviklingen av, de offentlige tilskudd til næringslivets FoU. Manglende vekst i Forskningsrådet rolle i finansiering av næringslivets FoU antas i denne sammenheng å ha hatt desidert størst betydning. Men også utviklingen i innkjøpt fra FoU-miljøer i SkatteFUNN og IPN'er trekker i samme retning.

Samfunnsvitenskapelige institutt

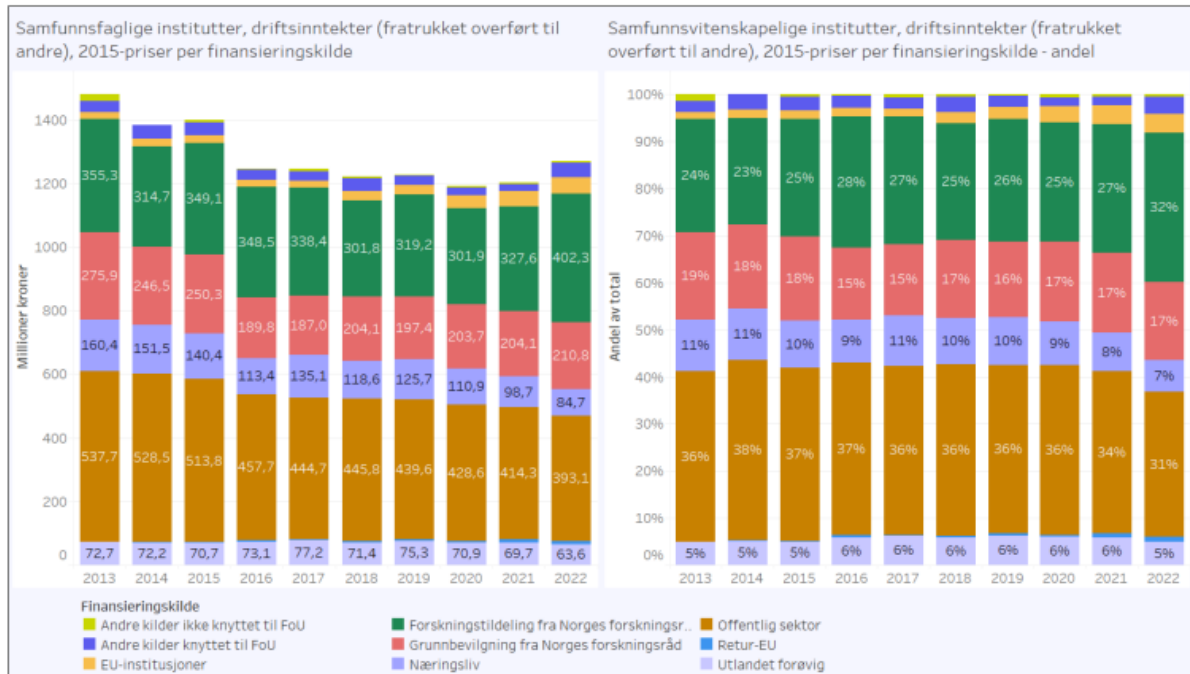
De samfunnsvitenskapelige instituttene har hatt en vekst på 6% i inntekter i perioden 2009-2019 i faste kroner.⁴⁹ I løpet av perioden 2009-2019 har tre nøkkeltallsinstitutt fusjonert inn i UH-sektoren og tre nye institutt blitt med i den samfunnsvitenskapelige instituttarenaen. Disse seks endringene i instituttene på arenaen har medført en liten vekst i forskerårsverk, og gitt noen sprang i størrelsen på sektoren fra et år til det neste. Figur 22 viser imidlertid at instituttene har en betydelig reduksjon i driftsinntekter i perioden 2013-2020. Fordelingen på inntektene fra de ulike kildene var relativt stabil før pandemien. Fra 2020 har inntektene både fra offentlig og privat sektor blitt redusert betydelig noe vi ikke ser hos de andre instituttarenaene

FFA mener at tallene kan tyde på at instituttene på denne arenaen merker konkurransen fra andre hardere enn de andre arenaene. Figur 14 viser at det er mer konkurranse om samarbeidsprosjekter KSP-S, en søknadstype som i stor grad har deltakelse fra offentlig sektor. Flere samfunnsvitenskapelige institutt opplever økning i konkurranse fra UH-sektoren også i det offentlige oppdragsmarkedet. Det gjelder både fra instituttene som har gått inn UH-sektoren, men

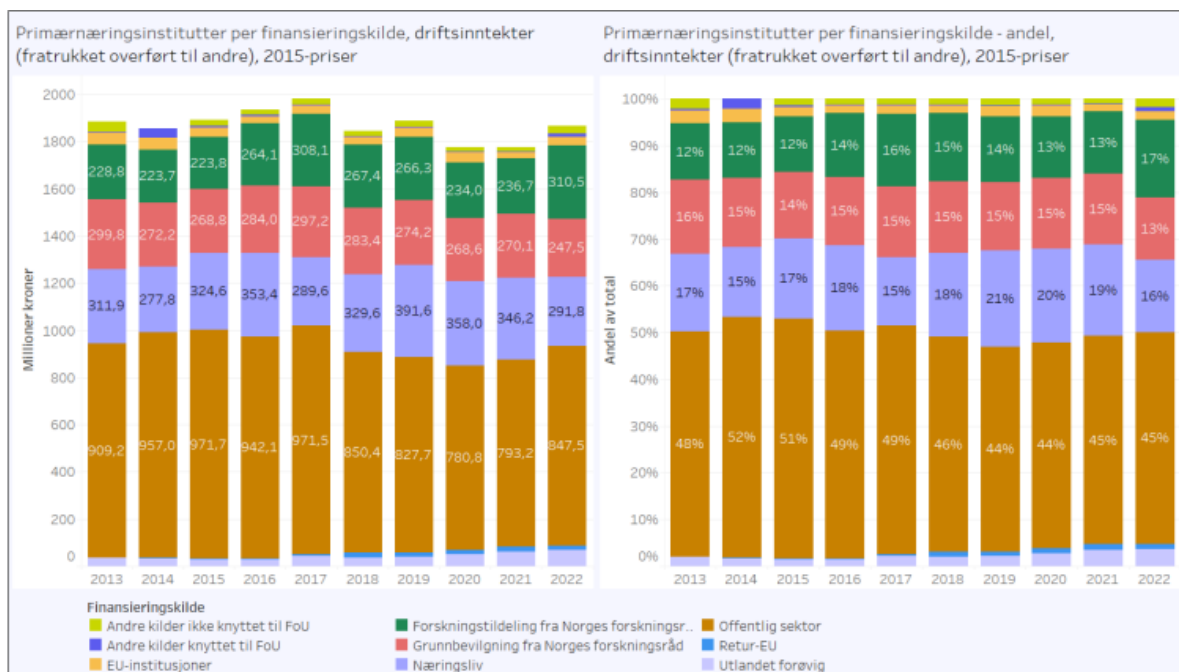
⁴⁸ SSB tabell 13517

⁴⁹ SSB tabell 13517

også fra andre UH-institusjoner. Enkelte samfunnsvitenskapelige institutter opplever også en større konkurranse fra private konsulenter om offentlige utfordringer og evalueringer. Det er vanskelig å forutsi hva fordelingen vil bli når effekten av pandemien er over.

Figur 22, Forskningsrådets notat 2023 figur 4, driftsinntekter for de samfunnsvitenskapelige instituttene

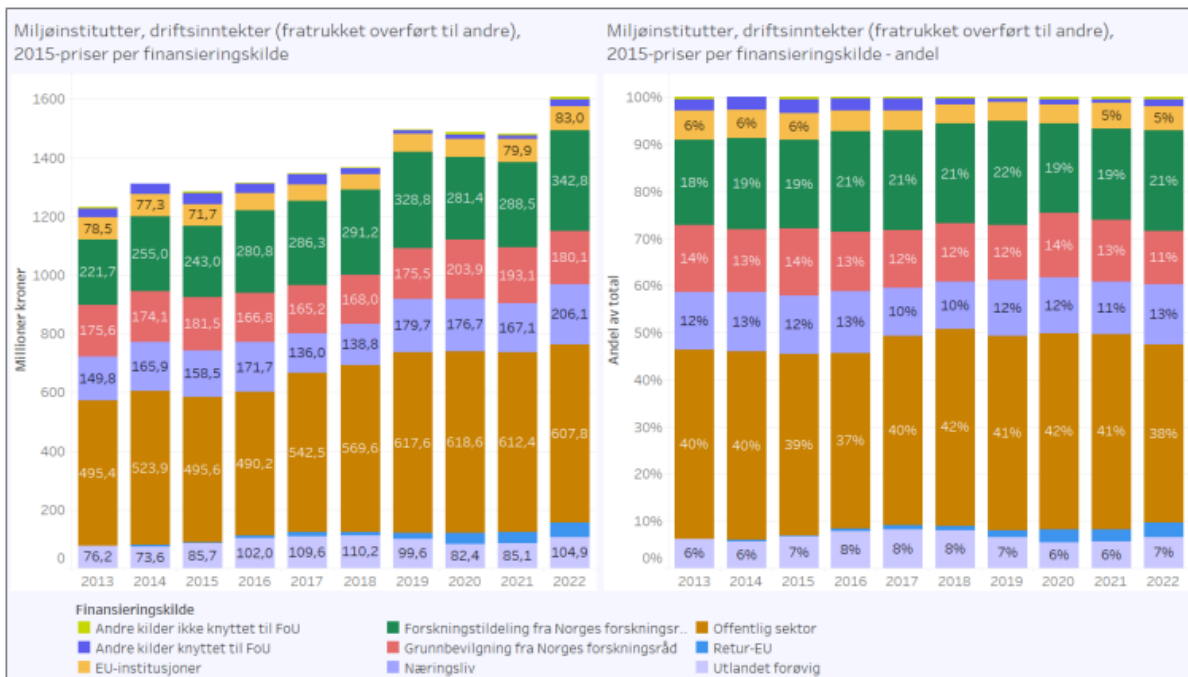

Figur 23. Kilde: Forskningsrådets notat 2023, figur 5, driftsinntekter for de primærnæringsinstituttene

Primærnæringsinstituttene

Primærnæringsinstituttene har hatt en vekst på 7% i inntekter i perioden 2009-2019 i faste kroner.⁵⁰ Arenaen har en betydelig variasjon i driftsinntekter fra år til år og betydelig fall i inntekter fra 2017 til 2019. I denne arenaen utgjør bevilgninger fra eget departement en betydelig andel, se figur 23. Disse inntektene har blitt redusert med 15% i denne perioden. Vi ser en økning i inntektene fra privat sektor i året 2019 og fra Forskningsrådet i 2022. Det gis ikke noen opplysninger årsaken til dette.

FFA mener at så store variasjoner i tilskudd fra offentlige kilder kan gjøre det krevende å holde kontinuitet i instituttene faglige kompetanse og utvikling.

Figur 24. Kilde Forskningsrådets notat 2023, Figur 6, driftsinntekter for miljøinstituttene

Miljøinstituttene

De miljøinstituttene har hatt en vekst på 6% i inntekter i perioden 2009-2019 i faste kroner.⁵¹ Miljøinstituttene har en betydelig vekst i perioden, fra alle finansieringskildene, se figur 24. Hoppet i 2019 skyldes i hovedsak en enhet som flyttet fra teknisk industriell arena til Miljøarenaen hos NORCE. Hoppet i 2022 skyldes bl.a. at NIVA tok Akvaplan NIVA AS inn i grunnbevilgningsordningen. Fokuset på klima og naturødeleggelse har gitt en jevn økning av nye prosjekter fra offentlig sektor og en god dialog mellom sektoren og departementet. Veksten flatet ut fra 2018-2021 hvor det var en nedgang i bevilgninger fra Forskningsrådet. I 2022 øker imidlertid tilskuddene fra Forskningsrådet kraftig.

FFA mener utvidelsene av Miljøarenaen gir konsekvenser for grunnbevilgningsnivået i instituttene som burde være gjenstand for vurdering. Omfordelingen som skjer som følger utvidelsen gjør det krevende å holde kontinuitet i instituttene faglige kompetanse og utvikling.

⁵⁰ SSB tabell 13517

⁵¹ SSB tabell 13517

Kilder

ESA [retningslinjer](#), desember 2022

Damvad analytics, Evaluation of the Scheme for Research-based Innovation (SFI), 2018

Forskningsrådet, Kunnskapsgrunnlag om utviklingstrekk i instituttsektoren, desember 2023

Forskningsrådet, Et velfungerende forskningssystem, utviklingstrender for næringsrettet FoU, februar 2023.

Forskningsrådet i tall og Forskningsrådets årsrapporter for instituttsektoren.

Forskningsrådets synteserapport for instituttsektoren. 2018

Holden, Lars Forskningssektoranalyse 2015-2019

Innovasjon Norge, deres nettsider bl.a. [Statsstøtteregulverket](#)

Langtidsplanene for forskning og høyere utdanning, Meld.St.5 (2022-2023) s73. om regjeringens politikk på forskningssystemet

Lekve, Kyrre, Kunnskapsdebatt på villspor. 2023.

Menon, Finansiering av næringsrettet FoU, 82/2023

NOU, 2000:7, Ny giv for nyskapning.

OECD. *The contribution of RTOs to socioeconomic recovery, resilience and transitions*, OECD Science, technology and industry policy papers, May 2022 No. 129

[Regjeringens instituttstrategi](#)

Regjeringen. [Retningslinjer for offentlig støtte til FoUol](#)

SSB.no

SØA, Evaluering av Skattefunn, 2/7-2018

Technopolis, Raising the Ambition in Norwegian Innovation Policy, May 2019

Vedlegg

1: Et velfungerende forskningssystem, Forskningsrådet, internt notat, 6/2-2023 (et par skrivefeil er rettet i vedlagte versjon)

2: FFAs høringsinnspill til Finansdepartementet om endringer i SkatteFUNN 1/8-2019